46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 510 Հ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ԴԵԿՏ. 25/7 ՅՈՒՆՎ. 1903 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 8 ՇԷՎՎԱԼ 25 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ԷՎՎԷԼ 13/8

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՑԱՐԿԱՆ ԹԻՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՊՐԻՆՂԼՈՒԻ ԱՄԷՆ ԵՏՍԱԿ ԳՈՐԾԻՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Ալի մահալէ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ նա լեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر
صاحب امتيازى : اوحانس فريد
ادارەخانەسى : باب عالى جادەسندە نومرو ۳۸

ԻՆՉՊԷՍ ԱՌՔՈՒՄ ԵՒ ԳՈՒՄԱՐՈՎ
8 տարեկան վճարման

Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրսուստ համար	25 ֆր	12 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ, Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՄՕՏԱ ԶԷՆԴՈՒՆԻՐ

(ԹԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՄԸ)

Աստուծոյ մեծաւոր ծառան եմ ես։ Լոկ անունով քրիստոնեայ մը, որ ոչ պարտականութիւններս կը կատարեմ, և ո՛չ ալ ատաւուած անձամբ կեանք մը կրնամ վարել. սատանան աշխուրը դրած որոմս վրայ՝ այնչափ քաղցր կը ցուցնէ աչքիս ալխարը ու իր հաճոյքները որ բոլորովին անձնատուր եղած անոնց, հաղիւ միջոց կ'ունենամ ասրին գէթ քանի մը անգամ յիշել ու մտարերել թէ, մինակ այս կեանքին համար չեմ ստրիր, և թէ յաւիտենական կոնութիւն անունով ուրիշ կեանք մ'ալ կայ, որ ո՛չ ծայր ունի և ոչ ալ վերջ։

Ամրան խորշակներէն վերջ փչող զեփիւռի մը նման երբեմն երբեմն քրիստոնէական հով մը կը փչէ վրաս ու յաւիտենականութեան յիշատակներուն տաք ապաւորութեան տակ ուղղակի Մայր-Եկեղեցի կը դիմեմ, լալու, զղջալու և ապաշխարելու անյաղթ տենչով մը։

Քրիստոնեայ եղբայրներէս ոմանք, որ բաղդին մէկ բերմունքովը և կամ անկարութեան հետեւանքով հատարակաց օգնութեան կը կարօտին, ձեռքերին կարկաւած՝ առիթ կ'ընծայեն ինձ ջնջելու լումայով իրենց օգնելու և ի փոխարէն ստացած օրհնութիւններովս սփոփուելու։

Բանկալը նոյնպէս անձնուէր թաղերներ, քրիստոնէական նախանձախնդրութեամբ զինուած կը հրաւիրեն զիս մոմ առնել, եկեղեցւոյ պայծառութեան նպաստել, աղքատախնամին օգնել, վարժարանը անտես չընել և ես մարող հարատութիւնը զեղխութիւնով մսխելէ վերջ հօրենական տունը վերադարձող անառակորդիի մը պէս՝ անձառ հաճոյք մը, անբացատրելի գոհացում մը կը զգամ, իւրաքանչիւրին տարբեր տարբեր մասնաբաժնով մասնակցելով։

Հապա Աստուածածնայ մշտավառ կանթեղը, հոգիս մտաղ անոր տիրոջը. այն սուրբ կոյսին, որ միանգամ օրդին դիրքը՝ եկեղեցւոյ գաւիթը կոնդնած, աղու աչքերովը զիս ուղղութեան կը հրաւիրէ։ Անոր ճիշդ դիմացը ալեներ ներուն մը, գլուխը սաղաւարտ, կրունակը շուրջառ, ձեռքը գաւազան, զիս իր փարեալ կ'առաջնորդէ, ո՛վ սուրբդ Գրիգո՛ր, Լուսաւորիչդ Հայոց, ձեռքդ կարկառէ ինձ և յաւիտեան մի՛ բաժներ զիս քու հօտէդ...։

* * *

Եւ մինչ ջիղերս զգզուած, հոգիս վերջած, աչխարհս մոռցած, անձնատուր կ'ելլամ դպիրներու հոգեզմա՛յլ երգեցողութեան, Սեղանի մոմերուն ակնախուել հոյլը, խունկերու անմահական բոյրը, ծնծղաներուն խուր զողանջը, բուռվարներու համաչափ ճօճումը կարծես կը սրբացնեն, կը քաշեն կը հանեն զիս այս մեղաց աշխարհէն և շրթունքներս անգիտակցաբար կ'սկսին «Փա՛ռք ի բարձունս» երգել՝ հաւատացեալց հոգ բաղմութեան և դպրաց դասուն հետ։

«Եւ օրհնութի՛ւն քե՛զ ի բարձունս»։ Բայց... ով է այն, որ ելաւ... ու կոտրաւելով մը ալ կողմս կեցաւ. գնա՛ կորսուէ, չար սատանա՛։ «Գոհանամք, Տէր, զՊէն վասն մեծի փառաց քոյ»... հապա գլխաբկին փաւուրները. որչա՛փ կը նմանին Տը-Միվիլի ցուցափեղկին մէջ դրուածներուն։ Անհաւասիկ ուրիշ մը, որ քիչ մը Վալանթինը կը փչեցնէ, բայց ասիկայ անոր չափ չը կրնար պարել, որովհետեւ դանդաղ կեցուածք մ'ունի։ Իսմէնին ինչ գործ ունի հոս. արդեօք հօրեղբօրը հիւր եկա՞ծ է։ Եւ իմ կամքս անկախ պատառներով կամայ կամայ կը մոռնամ աղօթք, աղաչանք, ու հակառակ գերմարդկային ճիգերուս, աչքերս մերթ ընդ մերթ անգիտակցաբար կը յառին դէպի ալեկոդմս, զոր կիները գրուած են ամբողջովին, ու իրենց արդուզարդի ճոխութիւնովը, գլխարկներու պէսպիսութիւնովը, մանուշակաւութիւններու զգլխիկ հոտովը, կարծես ուշադրութիւն դրաւելու համար Ս. Սեղանին հետ մրցումի ելնելու յատուկ դիտաւորութիւնով եկած չարուած են երիկմարդերու ալեկոդմը։ Վերջապէս «Օրհնեալ եղերբայրն» հասած ենք, ու ձեր այս մեղաւոր ծառան որ, աղօթելու լալու, զղջալու համար բոլոր սրտով մը մտած էր Աստուծոյ տաճարը, «Փառք ի բարձունս»ի մէկ երկու տունէն անդին, կասարուած ժամերգութիւններէն ամենեւին մէկէն լուր չունի։ Արդ, տեղը չէ հիմայ կրկնելու Նարեկացիին հետ. «մտեմ ի բոյսն ուրաւնի, և անդուստ գոռաս ելանեմ։»

* * *

Խօսքս բարեպաշտ հաւատացեալներուն չէ, և ոչ ալ առանձնաշնորհեալ նորասէր երիտասարդներուն, որոնց քրիստոնէական չկրմեռանդութիւնը պատուար կանգնած իրենց ասլեւ, միշտ իրաւունք կուտայ իրենց, անխնայ կանանց մէջ մտնել ելլելու, որովհետեւ այս բարեբաղդ մտկանացուները, չը գիտցուիր ինչ զօրութիւնով, միշտ սուրբ զգացումներ կը տածեն իգական սեռին նկատմամբ։ Հապա՛ ինչ ընել պէտք է, եթէ ինձ նման ասոր հատ մեղաւոր եւ անարժան քրիստոնեայները ալ եկած ապրդած ըլլան հաւատացելոց մէջ, Ս. Աւետարանը կարօտ վէճ մը ունի. այս կարգի մեղաւորներուն, «Եթէ ալ ալեզդ գայթակղեցնէ զքեզ, անմիջապէս փարէ հանէ զանիկայ, որովհետեւ աւելի աղէկ է որ մէկ ալեզով ապրիս, քան թէ յաւիտեանս յաւիտենից դժոխքի կրակին մէջ այրիս»։ Ո՛հ մարմինս կը փչաքաղի. ինչ փորձանք չէր ես որ գլխուս եկաւ։ Եթէ եկեղեցի չերթայի ալեզս չէր գայթակղեցներ զիս, և եթէ ալեզս զիս չը գայթակղեցներ, կա՛մ զայն փորել հանելու, և կա՛մ յաւիտեանս յաւիտենից դժոխքի կրակին մէջ այրելու չէի դատապարտուեր։ Եթէ մինակ ես ըլլայի, մեծ բան մը չէր, հապա ինչ ընելու է, եթէ ինձ նման ասոր քան հատ աչքը փորուելու դատապարտուած մեղաւորներ ալ գտնուին եկեղեցւոյ մէջ։ Ինչպէսէք, սիրելի կրօնակիցներ, գթացէք մեր աչքերուն, ճար մը խորհեցէք մեզի այս դատապարտութենէն ազատելու։ որովհետեւ մեր ամենուն պաշտած Յիսուսը չը ներեր որ մեր գլուխէն մազ մը կորուսի։ Եւ ով եկեղեցւոյ սրբազան հովիւներ, ո՛չ ապաքէն Ս. Աւետարանը կը պատուիրէ ձեզ իննսունմէկինը՝ լեռը թողուլ և կորսուած մէկ ոչխարը փընտռելու ելլել, անհաւասիկ ես և իմ մեղաւոր եղբայրներս կորսուած ոչխարներ ենք եկեղեցւոյ համար. ինչո՞ւ ճար մը չէք խորհիր Քրիստոսի փարախը առաջնորդելու զմեզ. բաժնեցէք կիները երիկմարդերէն եկեղեցւոյ մէջ, և զէթ Աստուծոյ տաճարին համար մասամբ մը դայթակղութեան առաջքը առած կ'ըլլաք։

Մասան, քաղաքակրթութիւնը, բաւական է որչափ մաս գտան մեր ընտանեաց, հարսանեաց, երեկոյթներու և ուրիշ գումարումներու մէջ. եկեղեցին գոնէ ազատ թողուցէք իր սրբութեանը մէջ, Հայ. եկեղեցին ունի՞ր այսպիսի սովորութիւն մը, երիկ մարդիկն ու կնիկ մարդիկը մէկտե՛ղ կը կանգնեցնէր, թէ կիները երիկ մարդերէն բոլորովին անջատ, վերնոցանները կ'աղօթէին։ Քաղաքակրթ քրիստոնեայ ազգերը այսպէս կ'ընեն եղեր, մեզի՞ ինչ։ մեր ամբողջ ճիգը ինչ է, ո՛չ ապաքէն եկեղեցին իր իսկական վիճակին մէջ պահել, ուրիշները ինչ կ'ուզեն ընեն. մեր պարտքն է նորութիւն չմտցնել եկեղեցւոյ մէջ. և թողուլ որ աղօթող այս ժողովուրդը, իր ամբողջ ուշն ու ուրուշը Աստուծոյ նուիրեալ՝ աղօթէ։

ԵՍ ՄԵՂԱՒՈՐՍ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Այս յօդուածը չարուած էր արդէն երբ տգեղ լուր մը հասարդեցին մեզ թէ՝ երկ առաւօտ Ս. Սարգիսնոսի տօնին առթիւ Մայր Եկեղեցիի մէջ կատարուած արարողութեանց ժամանակ, ուր նորատուռ սովորութեան մը համեմատ այր և կին խառն կը կանգնին, անպարկեշտ երիտասարդ մը առանց պատկառելու սրբավայրին վեհութենէն, ու առանց խղճահարելու Աստուծոյ տանը մէջ սրբապղծութիւն գործելէ, անպատկառօրէն կը կսմթէր իր մօտ կանգնած աղջկան մը թեւը։ Թաղային պատցնողներէն մէկը որ նոյն պահուն անկէ կ'անցնէր, տեսնելով որ աղջկան հանած դժգոհութեան ճիչերէն ժողովուրդը պիտի գայթակղի, և գուցէ յանդուգն երիտասարդը գործնական դաս մը մը ալ պիտի առնէ մէկ քանի ապտակներով ու կիցերով, կը բռնէ տղուն թեւէն ու եկեղեցիէն դուրս կը վարէ զայն, գայթակղութեան առաջքը առնելու համար։

Ասկէ աւելի դրծնական օրինակ մը չէր կրնար արուիլ այր և կին մէկտեղ եկեղեցւոյ դրութեան մէջ յատուցողներուն։ Մենք դեռ բարոյականութեան այն աստիճանին հասած չենք որ գիտնանք զանազանել թարմը եկեղեցիէն, և աղօթավայրը՝ զբօսավայրէն։ Աւելի մեծ ակնարկութիւններ չնգած պէտք է վերադառնալ մեր վաղեմի սանդուղութիւններուն, և քանի որ բարեիշատակ Պէշճեան ամիրան երեք տաճարներով օժտած է Մայր եկեղեցին, պէտք է թողուլ որ կիները առաջուան պէս իրենց յատկացեալ եկեղեցիներուն մէջ կենան, գոնէ սա տօնական օրերուն մէջ, երբ նստարանի և աթոռի կռիւներն ալ պղտիկ տեղ չեն բռներ։

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ ՀԱՊՔԵՇԻՍՏԱՆԷՆ ՆԱՄԱԿ

ՎԱՅԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Հարցումները.

3. Եթէ «ասիտուլիֆիրիք»ի հաղորդակ մը այրելու վտանգէն խալսելու համար բեռնակրի մը կողմանէ վարձքի և ամբողջապէս ոչնչանայ, երկաթուղւոյ ընկերութիւն մը ըստ իր մասնակի կանոնին պիտի նայի այդ վնասի տուժման թէ ընդհանուրին համար գծած միանգամ կանոնի մը պիտի հետեւի, քանի որ բեռնակիրը իրն է, թռչակը ինք կը վճարէ, և այս կարգի փոխադրութիւններ ենթակայ են Ա. կարգի «տուպլը թաքս»ի սակին, ինչ որ չատ բարձր գին մը է։

—Այս կարգի ապրանքներու համար ընկերութիւնը ինչու «տուպլը թաքս» կ'առնէ։ Եթէ այդ «տուպլը թաքս»ը այդ ապրանքներուն անվնաս փոխադրութեան հարկ եղած մասնաւոր խնամքին և ուշադրութեան համար վարձքն է, կամ թէ անոնցմէ առաջ եկած վնասը տուժելու համար ապահովագին մը, որ բնականաբար ընկերը պարտաւոր է տուժելու։ Մանաւանդ այդ հարցումն անհրաժեշտ կ'ըլլայ, այն հաստատութեան ու ընկերութիւնց համար, որոնք, որպէս թէ առանձնաշնորհեալ, ո և է գործ իրենց մասնաւոր պաշտօնեաներուն միջոցով կը տեսնեն և հասարակութիւնը, որչափ ալ նպաստաւոր պայմաններով ըլլայ, չի կրնար իր ուզած անձը այդ գործին յանձնել ու կը տիպուի կամայ ա-կամայ փոխադրութիւնը ևն. ընկերութեան պաշտօնէին միջոցով ընել։ Այդ պարագային ընկերութիւնը պարտաւոր է գործածած պաշտօնէին սխալը դարմանել, վնասը տուժել։

4. Շոգենաւային ընկերութեան մը յանձնուած 200 պարկ «Sesame»ի դոնէսմանն մը սա տեսակ բրմաքով նեբելի՞ է ընդունել «pas de responsabilitè pour le contenu des sacs», 200 ղրուշ արժող տոպրակ մը գնելի չէ կրնար վերածուիլ 30 ղրշ. արժող վարսակի տոպրակին և այդ ալ ամբողջ բարթիլով. միթէ դժուարին է փոքրիկ քանթրոլով մը տոպրակներու պարունակութեանը կատարեալ վերահասու ըլալ, քան թէ ափեղցիեղ բրմաքներով յաճախորդը խաբեցնել։

—Արդարեւ գրեթէ ամէն շոգենաւային ընկերութեան «քոնէսմանտ»ին մէջ սա պայմանը գրուած կայ։

«Ընկերութիւնը պատասխանատու չէ ծանրութեան, պարունակութեան, չափին, արժէքին և այլնի մասին»։

Բայց կարծեմ այս պայմանէն չի հետեւիր թէ ընկերութիւնը ազատ է իրեն յանձնուած ճերմակին տեղ սեւ և սեւին տեղ ճերմակ յանձնել։ Նոյն ընկերութեանց «քոնէսմանտ»ին մէջ սա հատուածն ալ կայ։

«Հակերը պէտք է որոշապէս նշանագրուած ըլլան, և մարքաներն ու թիւերէն զատ, պէտք է տեղին ու նաւահանգիստին անուններն ալ նշանակուած ըլլան»։

Մանաւանդ անգլիական բոլոր բեռնագիրներուն մէջ պայմանագրուած է և կը պահանջուի որ այդ թիւը, նշանը ու տպրանքը ելլելու նաւահանգիստը, երկու ինճէղէ պակաս մեծութեամբ գրուած չըլլան, հակառակ պարագային ընկերութիւնը զերծ պիտի ըլլայ ապրանքը ճիշդ իր նաւահանգիստը յանձնելէ։ Այս պայմանը, հակառակ նախորդին, կը ցուցնէ թէ ընկերութիւնը պարտաւոր է օրինաւորապէս լրջաւոր գրուած թիւ, նշան և ելելու տեղ ունեցող տպրանքը, ճիշդ իր նաւահանգիստը յանձնելու և ոչ սա չէ սխալ յանձնումներ ընելու։

ԱՅԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Միմիայն «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յատուկ է, որոնք թիւ 431էն սկսեալ թերթ կը գնեն։ Այխարհաբար Նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

Արդ, եթէ 200 պարկ սուսամին վրայ թիւը, նշանը, ելելու տեղը լաւ ու յստակ նշանակուած են, ինչպէս կրնայ փոխուիլ 200 պարկ վարսակի։ Այդ տեսակ սխալմունք մը պատահելու համար կարգ մը զուգադիպութիւններ պէտք են, օրինակի համար. պէտք է որ միեւնոյն շոգենաւին միեւնոյն ճամբորդութեան, միեւնոյն նաւահանգիստը ելլելու համար, 200 պարկ ապրանք մը յանձնուի և առանց ալ թիւը, նշանը և ելելու տեղը լաւ գրուած չըլլայ որ սխալմամբ մին միւսին տեղ յանձնուի. արդէն, ինչպէս դիտէք, ապրանք պարպելու դիւրութիւն և սխալմունք մը տեղի չունենալու համար շոգենաւ բեռցուած ապրանքները կարգաւ կամ խառն ի խուռն չեն շարուիր, այլ շոգենաւին այդ ճամբորդութեան հանդիպելիք և ապրանք հանելիք նաւահանգիստներու հաւասամա, ամբարին մէջ բաժանումներ կ'ըլլան, և իւրաքանչիւր տեղ ելելու ապրանքները նախապէս զատ զատ այդ տեղ կը դրուին, որով չատ մը սխալմանց առաջքը կ'առնուի. իսկ եթէ ո և է կերպով սխալմունք մը ալ պատահի և ապրանքը փոխում կամ ուրիշ նաւահանգիստ մը ելլէ, չեմ կրնար երեւակայել ո և է շոգենաւային ընկերութիւն մը որուն «քոնէսմանտ»ին վրայ pas de responsabilitèի «բրմաքով գրուած ըլլալուն համար, զլանայ վճառակային իր ձեռնտուութիւնը և չգնէ սխալը դարմանելու։

Երկրորդ պարագայ մըն ալ կայ։ Շոգենաւային ընկերութիւնները սրբան ալ ինքզինքին ապրանքին պատասխանատուութենէն զերծ նկատեն, սակայն պարտաւոր են, իրենց պարպած ապրանքներուն մէկ «մանիֆէսթո»ն յանձնել մաքսային ոստիութեան, որուն մէջ զատ զատ գրուած կ'ըլլան ապրանքներուն թիւը, նշանը և տեսակը։ Եթէ վճառակային ձեռքի «առտինո»ին մէջ «մանիֆէսթո»ին մէջ գրուածին հակառակ կէս մը ըլլայ, ապրանքին թիւին նշանին և տեսակի մասին, մաքսը վճառակային չէ յանձներ ապրանքը, մինչեւ որ ընկերութիւնը «մանիֆէսթո»ն և կամ «առտինո»ն չի չակէ։ Արդ, ինչպէս կարելի է որ 200 պարկ սուսամի «առտինո» ունեցող մը մաքսէն 200 պարկ վարսակ քաշէ, առանց այդ սխալը ճշդելու, որ ընկերութեան պարագան է։

Մեր յիշած այս հարցը ինձ անհաւանելի կ'ելլամ դպիրներու հոգեզմա՛յլ երգեցողութեան, Սեղանի մոմերուն ակնախուել հոյլը, խունկերու անմահական բոյրը, ծնծղաներուն խուր զողանջը, բուռվարներու համաչափ ճօճումը կարծես կը սրբացնեն, կը քաշեն կը հանեն զիս այս մեղաց աշխարհէն և շրթունքներս անգիտակցաբար կ'սկսին «Փա՛ռք ի բարձունս» երգել՝ հաւատացելոց հոգ բաղմութեան և դպրաց դասուն հետ։

«Եւ օրհնութի՛ւն քե՛զ ի բարձունս»։ Բայց... ով է այն, որ ելաւ... ու կոտրաւելով մը ալ կողմս կեցաւ. գնա՛ կորսուէ, չար սատանա՛։ «Գոհանամք, Տէր, զՊէն վասն մեծի փառաց քոյ»... հապա գլխաբկին փաւուրները. որչա՛փ կը նմանին Տը-Միվիլի ցուցափեղկին մէջ դրուածներուն։ Անհաւասիկ ուրիշ մը, որ քիչ մը Վալանթինը կը փչեցնէ, բայց ասիկայ անոր չափ չը կրնար պարել, որովհետեւ դանդաղ կեցուածք մ'ունի։ Իսմէնին ինչ գործ ունի հոս. արդեօք հօրեղբօրը հիւր եկա՞ծ է։ Եւ իմ կամքս անկախ պատառներով կամայ կամայ կը մոռնամ աղօթք, աղաչանք, ու հակառակ գերմարդկային ճիգերուս, աչքերս մերթ ընդ մերթ անգիտակցաբար կը յառին դէպի ալեկոդմս, զոր կիները գրուած են ամբողջովին, ու իրենց արդուզարդի ճոխութիւնովը, գլխարկներու պէսպիսութիւնովը, մանուշակաւութիւններու զգլխիկ հոտովը, կարծես ուշադրութիւն դրաւելու համար Ս. Սեղանին հետ մրցումի ելնելու յատուկ դիտաւորութիւնով եկած չարուած են երիկմարդերու ալեկոդմը։ Վերջապէս «Օրհնեալ եղերբայրն» հասած ենք, ու ձեր այս մեղաւոր ծառան որ, աղօթելու լալու, զղջալու համար բոլոր սրտով մը մտած էր Աստուծոյ տաճարը, «Փառք ի բարձունս»ի մէկ երկու տունէն անդին, կասարուած ժամերգութիւններէն ամենեւին մէկէն լուր չունի։ Արդ, տեղը չէ հիմայ կրկնելու Նարեկացիին հետ. «մտեմ ի բոյսն ուրաւնի, և անդուստ գոռաս ելանեմ։»

* * *

Խօսքս բարեպաշտ հաւատացեալներուն չէ, և ոչ ալ առանձնաշնորհեալ նորասէր երիտասարդներուն, որոնց քրիստոնէական չկրմեռանդութիւնը պատուար կանգնած իրենց ասլեւ, միշտ իրաւունք կուտայ իրենց, անխնայ կանանց մէջ մտնել ելլելու, որովհետեւ այս բարեբաղդ մտկանացուները, չը գիտցուիր ինչ զօրութիւնով, միշտ սուրբ զգացումներ կը տածեն իգական սեռին նկատմամբ։ Հապա՛ ինչ ընել պէտք է, եթէ ինձ նման ասոր հատ մեղաւոր եւ անարժան քրիստոնեայները ալ եկած ապրդած

(Շարունակեալ)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 25(*)

ԿՆԱՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ՎԷՊ

Տեղական-ընտանեկան կեանքէ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

Երկու օր եւաք Պետրոս ու սրբեւորին Լոյսի շրգենաւով մը դէպի Գոլիս համբորդեցին, և երբ մայրաքաղաքս հասան՝ փոխադրուեցան Տիկինին ընտկարանը որ Բերա կը գտնուէր։

Հիմա ա՛լ նպատակէն հասած էր Պետրոս, ինք այնպէս կը կարծէր որ Գոլիս մտած օրն իսկ ճոխութիւնն ու երջանկութիւնը պիտի գտնէ զինք և անակնկալ ձեռք մը պիտի ագնէր իրեն։ Առանց պտտաւոր գիտնալու լուսաւոր զգացում մը ունէր Գոլսոյ մէջ անցնելիք կեանքին վրայ։ Մէկ քանի օր Բերայի փողոցները շրջագայելէ և իրեն համար բոլորովին նորութիւն համարուած իրերուն ու առարկաներուն վրայ հիանալէ ետք, սկսաւ ուրջօրէն խորհիլ մայրաքաղաքիս մէջ հետեւելիք ուղղութեանը վրայ։

Որբեւորիին աուանը միշտ բաց էր իրեն համար, սակայն Պետրոս աւելի ուսումնասիրելու փափաքով էր որ Գոլիս եկած էր, և հիմայ ճար մը կը խորհէր բարձրագոյն վարժարան մը կարենալ մտնելու համար։ Այն առեն մեծ հռչակ ունէր Շահնազարեան վարժարանը։ Ս. Կարապետի վանքին մէջ արդէն լսած էր անոր համբաւը, այն վարդապետէն որ դաս կու տար իրեն. գիտեր որ լեզուներու և գիտութեանց հմտանալու համար անպատեհ անհրաժեշտ էր այն վարժարանը մտնել. բայց ի՞նչ միջոցով։ Որբեւորին որ իրեն պաշտպանութիւն կ'ընէր, թէեւ հարկիկ և աչքաց կին՝ բայց զինքը Շահնազարեան վարժարանը տեղաւորցնելու չափ արժանիք ու կարողութիւն չէր նշմարեր անոր վրայ. ուրիշ ծանօթ ու պաշտպան ալ չունէր, հետեւաբար հալ ու մաղ կ'ելլար, միշտ Շահնազարեան վարժարանին վրայ երազելով։

Ամիս մը, երկու ամիս այսպէս անցուց Պետրոս, միշտ դպրոց մտնելու միջոցներն ուսումնասիրելով. այս ժամանակամիջոցին մէջ արդէն առիթ ունեցած էր մէկ քանի ծանօթներ շահելու, որոնց ընկերակցութեամբ երեք չորս անգամ Մասգիւդ գացած ու Շահնազարեան վարժարանը դիտած էր հեռուէն, առանց ներս մտնել համարձակելու։

Տիկինը՝ որ Մաքրիկ հանըմ կ'ըսուէր, թեւ դատարակութիւն չուներ, բայց ձեռարուեստներու մէջ յաջողակ էր, և երբ սպաննուած ամուսինը չուներ գործերովը կը պարապէր, ինքն ալ տունը մէկ քանի աշակերտուհի ժողված գլուխը, չափիկ կ'արդուկէր, և այս միջոցով գրեթէ իրենց ունեցած քիչ մը դրամը, ամուսինէն աւելի ինքը էր որ չահած էր։ Իրբեւ արդուկող մեծ համբաւ չահած էր Բերայի մէջ և կեսարիայէ վերադարձին ալ սկսած էր շարունակել չահաբեր արհեստը։ Պետրոսի նման աչքաց տղեկ մը խիստ օգտակար կրնար ըլալ իր գործին, հոն հոս ղրկելու և գործը աւելի ընդլայնելու համար, մանաւանդ որ հիմա նախկին վանականը հարիւրին հարիւր համեմատութեամբ բարեփոխուած ու խեղճաւորութիւնները ձգած ըլլալով, օր աւուր սիրելի կը դառնար Մաքրիկ հանըմին. և քիչ չատ սկսած էր անոր գործին մէջ մղուիլ։

Եթէ Պետրոսէն տարբեր կերպով խորհող մէկն ըլլար՝ երջանկութիւնը կատարեալ պիտի սեպէր, քանի որ արդուկողը այնչափ կը սիրէր զինք և բաւական կոկիկ հարստութիւն մըն ալ կրնար դիզել իրեն համար. սակայն Պետրոսի ծրագիրները խիստ բարձր էին։ Արդուկողի կեանքը, նոյնիսկ եթէ ամենաճոխ կեանք մ'ալ ըլլար այն, շատ ճղճիմ կ'երեւար աչքին. ինք կ'ուզէր ամէնէն առաջ միաքը մշակել, դատարակութիւն ստանալ, և կատարեալ վստահ էր որ օր մը մեծ տեղ պիտի գրաւէր ընկերութեան մէջ։

Այս առթիւ գաղափարի անհամաձայնութիւն կար Պետրոսին և Մաքրիկ հանըմի մէջ, որոնք կը ջանային զիրար համոզել։ Վերջապէս պատանին այնչափ համոզկեր ձեւեր գործածեց որ, Մաքրիկ հանըմ տեղի տալով անոր թախանձանքներուն, որոշեց զոհողութիւն մը ընել և զայն Շահնազարեան վարժարանը տեղաւորցուց։

Դպրոց մտած օրէն իսկ Պետրոս ցուցադրեց այն արտակարգ հանճարը ու ընդունակութիւնը, որ մթերուած էր գլուխին մէջ. ամէն դասի մէջ առաջինն էր գրեթէ և երեք ամսուան չրջան մը բոլորելէ ետք, սկսաւ աւելի ոյժ տալ աշխատութեան և երկու կարգը մէկէն փոխելու փորձեր ընել։ Որբեւորին բան չէր խնայեր իր այս յուսալից սանին համար, զոր բարեկեցիկ մարդու մը զաւակին նման կ'տարեր. ա՛լ գրեթէ մայր ու տղայ եղած էին իրարու, այնչափ խոր մտերմութիւն հաստատուած էր իրենց միջեւ։ Պետրոս առանց քաշուելու անխնայ դրամ կը պահանջէր և արդուկողը անոր օր աւուր ըրած յառաջդիմութիւնը տեսնելով, սիրայօժար կուտար իր քրտինքին արդիւնքը։

Պետրոսի յառաջդիմութիւնը դպրոցին մէջ ալ շեշտուիլ սկսած էր. այս խորամանկ պատանին արդէն հռակրանքի հով մը ունէր վրան. գուցէ դիմագծին գեղեցկութիւնն էր որ ազնուչ լեզուին հետ միացած սիրելի դարձուցած էր զայն ամէնուն ալ, թէ՛ դպրոցին մէջ և թէ՛ անկէ դուրս։ Իր շարժուձեւերը, կեցուածքը, արտասանութիւնը, ամէնքն ալ վսեմ երեւոյթ մը ունէին, որոնք անմիջապէս կ'ազդէին դիմացինին վրայ, և այս առթիւ երբ դպրոցական հանդէսներ սարքուէին կամ բարձրասփեան հիւրեր այցելէին դպրոց, միշտ Պետրոսն էր կը ներկայացնէր իր աշակերտակիցները. ինքն էր որ (այն առենուանաւորութեան համեմատ) ճառեր կ'խօսէր, ուղերձներ կը կարդար, մէկ խօսքով այս գաւառացի պատանի էր որ փայլը կ'աւելցնէր դպրոցին, միեւնոյն ժամանակ ինքն ալ նախանձելի համբաւ մը չունենալով։

Մաքրիկ հանըմի համար ասկէ մեծ բարեբաղդութիւն չէր կրնար ըլալ, և ամէն անգամ որ որդեգրին մէկ յաջողութիւնը լսէր, անոր նկատմամբ աւելի ևս կ'աւելնար սէրը և չարունակ դրամ կը հասցնէր որ բանի մը կարօտը չքաշէ, մաքուր հագուի, վայելուչ երթայով ծախսէ ընկերներուն հետ, երբեմն ալ բարեգործական բարձրութեան չափ նիւթական բարձրութիւն ալ վայելէ։ Այս կինը չէ թէ միայն փոխարինութեան մը սպասելու յոյսով էր որ կ'ընէր այս զոհողութիւնները, այլ ճանաւանդ անոր հաւար որ առատ դրամ կը չահէր և ապանց Պետրոսին բարձրագոյն մութիւնի մէջ պիտի մնար իր անունը. մինչեւ հիմա ամէն պարգեւաբաշխութեան հանդիսներու շատ մը բարեմասնիներ իր հետ կը հրաւիրէր դպրոց, հոն կը ներկայացնէին զինքը դուէին յաջողութիւններուն համար։ Պետրոս մրցանակները առանալէ ետք կուգար ձեռքը կը պարնէր հրապարակ, խնդալիներ կը տարքէին, Պետրոսի հասակակից քաղաքակիրթ երիտասարդներ իրենց կ'երթեւեկէին, վերջապէս կեանք մը եռուեալ, մը մացուցած էր այս ազան իր բնակարանէն ներս, որ ապահովաբար առանց՝՝՝

տալի ըլլալու չափ անհնարին կը թուի. կրնան սխալմունքներ տեղի ունենալ ակամայ, որոնք կրնան նաև ճշդուիլ, բայց կամաւոր սխալները խարդախութեամբ կը նշանակեն, ինչ որ վճռաբեկանութեան առիթներէն կ'ելնէ և ինդիրը «հնարքը ուսումիլէ»ի հանգամանք կ'առնէ։

5. Շոգենաւի մը մէջ ապահովագրուած բամպակը հրկիզման պարագային եթէ հաստատուի թէ ցամաքէն կը բերէր արդէն կրակը ըստ «արկած»ի և թէ չոգենաւին մէջ երբեք առիթ չէ տրուած այդօրինակ կրակի մը, ինչ տրամադրութիւն կրնայ ունենալ ապահովագրական Ընկերութեան մը կողմանը։

—Օամ. Տովային Առեւտր. Օրէնքի 176 յօդուածը կը տրամադրէ որ ապահովագրին մէջ գրուած բլան իր մէջ այլոց ինչան սկսած ու վերջացած ժամանակը։ Եթէ այդ ժամանակը որոշուած չէ, ինքը կը սկսի ապրանքը նոր գենաւ մտնելէն կամ չոգենաւ բեռցուելու համար մաղուման դրուելէն. նոյնպէս նոյն օրինագրքին 195դ յօդուածէն մէջ կայ ինքնուս թուսուին մասանցը և որուն մէջ իրչուած է նաեւ կրակը։

Արդ, եթէ այդ ապրանքին այրիլը ապահովագրութեան մէջ որոշուած ինքը սկսած ու վերջացած ժամանակին մէջ տեղի ունենայ, պիտի ասէ ապահովագրող ընկերութիւնը, բայց պէտք է չոգենաւին նաւապետը կրակին ինքը, պատճառը և ծագումը հաստատէ։ Բարիզի վճռաբեկ ատեանը հնարեալ վճիռը տուած է չոգենաւի մէջ ապրանք այրելու առթիւ.

«Հերիւք է որ կրակը նաւապետին կամ նաւասաներուն մէկ պակասութեան արդիւնքը չըլլայ, այլ պատահական կամ «փորս մաժէոռ» պարագայի մը արդիւնքը։

«...Ընդհանրապէս ծանօթ է որ, երբ նաւապետի՝ թշնամութեամբ՝ իր նաւին մէջ ձգած կրակին առաջքը առնել անկարելի նկատուի, «փոռս մաժէոռ» արաբ մը է, որուն ինքը ապահովագրողներուն կը վերաբերի։ Բայց առաջ, եթէ նաւապետը կրակին պատճառը կ'իմացուցէ, այդ պարագային յանձառորը ինքը պիտի նկատուի և պատճառը իրեն պիտի վերագրուի, ու հետեւաբար ապահովագրող մարմիններուն ինքա մը չպիտի գայ երբեք։»

6. Ֆուլ մը կրնայ ենթակայ ըլլալ ուշանքի՝ չի լսելուն համար վայրաշարժի մը մեկնման առիւէը։

— Ո և է արկածի մը տեղի չունենալու համար, երկաթուղիին վրայէն ժողովրդին անցքը արգիլուած է։ Այնպիսի տեղեր, ուր անցքը անհրաժեշտ է, ընկերութիւնը պահապան և շարժուն բազրիքներ դրած է, որոնք չդեկուցին անցած պահուն կը գոցուին։ Գիշերայոր կայարաններուն քով ալ պզտիկ դռներ կան որոնք կը գոցուին և անցորդներուս անցքը կ'արգիլեն երբ չոգեկառքը պատրաստ ու մեկնման վրայ է։ Կառախուզմին անցնիլը միմիայն սուլելով չէ որ ժողովրդին կը ծանուցուի այլ այդ անցքերը գոցելով ու արգիլելով. եթէ խուլ մը, կառախուզմին մեկնման պահուն կ'անցնի անպիսի տեղէ մը, որուն անցքը գոցուած է, անցքը բանալով կամ վրայէն ցատկելով, անատրակոյս ուշադրի կենթարկուի իր անսասող ընկերութեան կանոնին, իսկ եթէ ան, այնպիսի տեղէ մը կ'անցնի ուր արգելք չկայ այն պահուն և իրեն խուլ ըլլալը չէ լսած վայրաշարժին սուլիւը. ընկերութեան կանոնը ինչ որ ալ ըլլայ, խուլ մը չենթարկեր ուշադրի։ Եւ արդէն ան՝ կանոնը իրեն բացառութիւնը չունի և մինչ խուլը, հարը բնութեան ընդհանուր կանոնին մէկ մէկ բացառութիւններ չեն։

Տուած պատասխաններս բոլորովին թերի և անհասկնալի պիտի ըլլան եթէ անոնց իր վերջաբան կամ լրացուցիչ մաս չկցեմ սա մանրամասնը որ նաև բոլոր օրինագրքերու բանալի մը կրնայ համարուիլ։—

Անգիայի օրինագէտ մը ու գիւղայի հողատէր մը իրարու դրացի են։ Օր մը Օրէնագէտին եզը կը զարնէ եղջիւրով գիւղացիի կովուն և կը սպանէ զա'յն։ Գիւղացի՝ կը դիմէ Օրէնագէտին, և կ'ըսէ։—Ով ենթայորդ դրացիս, դեպք մը պատա՝ռաւ, իմ եզս քաջ կովդ սպաննեց, ես անիրաւութիւն չեմ ուզեր, արդեօք ինչպէս կրնամ Ձեզ արդար հատուցու՝ մը բռնել։—Շատ դիւրի՛ն, պատասխանեց Օրէնագէտը, քու եզդ ինձ կուտա՝ և այսպէս արդարութիւնը իր տեղը ո գանէ։—Բայց ո՛չ, սխալեցայ, յորդ խորհանկ գիւղացին, Պարոն դրա՛ցի։ Ձեր եզը իմ կովս զարկաւ, սպաննեց։—Ա՛, խնդիրը փոխուեցաւ, գոչեց Օրէնագէտը, այդ պարագային պէտք է գիմել օրինագրքին։

ՎԱՇԱՌԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՎԷՆԷԶՈՒԷԼԱ

Նախագահ Բաթրօ մէկ խօսքեր կուտայ իր վրայ։ Ռիւէրի գործակալութեան մէկ թղթակիցը կը հաղորդէ թէ նախագահը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է իրեն։—«Եթէ օտար տէրութիւնները կը փափաքին չուտ մը կարգադրել այս անհամաձայնութիւնը, պէտք է որ Վէնէզուէլայի մասին տրուած վերաբերում մը ցոյց տան։ Կարգադրութիւնը հիմայ աւելի իրենց ձեռքն է քան թէ Վէնէզուէլայի։ Կրնայ ըլլալ որ այդ կարգադրութիւնը չկարենանք ձեռք բերել, որովհետեւ օտար տէրութիւնները աւելի այդ անսակ ելքի յանգիլ կը փափաքին։ Ամէն պարագայի մէջ, արդի կացութեան այսպէս շարունակուիլը ամենուն համար ալ ազետաբեր պիտի ըլլայ։» Ռիւթէրի թղթակիցը կը հարցնէ նախագահին թէ միաք ունի՞ հրաժարելու, և կամ փոխելու արդի դիրքը։ «Մինչեւ որ այս ծանր անհամաձայնութիւնը չկարգադրուի, ընաւ միաք չունիմ դիրքը փոխելու», կը պատասխանէ նախագահը։

Իրաւաբանութեան խնդրին նկատմամբ Բաթրօ նախագահին տուած պատասխանը բոլորովին նոր առաջարկութիւններ կ'ընէ։ Նախագահը բնաւ չի փափաքիր որ խնդրին ֆոնութիւնը յանձնուի Լա Հէի իրաւաբանական ատեանին, այլ կ'ուզէ որ ամերիկեան հանրապետութիւններէն մէկը իրաւարար կարգուի։ Բայց Պ. Ռուզվէլթ իրաւարար ըլլալ ուզած չըլլալով, ամերիկեան միւս պետութիւններն ալ առիպուած իրեն պիտի հետեւին, որով Բաթրօի պահանջումը չպիտի ընդունուի։ Եւ որչափ ատեն որ չկնդէ այդ մասին, իրաւաբարութեան գործը պիտի յանձնուի Լա Հէի ատեանին, ինչպէս արդէն յանձնուած են նմանօրինակ ուրիշ գործեր։ Ուշադիրներէն՝ յունվար 2 թուակիր հեռագիր մը ալ կը ծանուցանէ թէ խնդրոյ առարկայ Երոպական տէրութիւններէն ոչիսին ոչ մէկը պատասխանած է Բաթրօ նախագահին առաջարկութեանց։ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը սակայն կը յուսայ թէ նոր բանակցութեանց մէջ կարելի պիտի ըլլայ համաձայնութեան մը յանգիլ։

Վէնէզուէլայի օրէնսդիրքերուն նկատմամբ հետեւեալ նոր հեռագիրները կը հաղորդուին։—

ԲՈԼԱՒԱՍ, 2 յունուար.—Կառավարական բազմաթիւ զինուորներ այսօր Թիյ կ'երթան արգիլելու համար ըմբոստներու յառաջապահ խումբը՝ որ Բարագաբի վրայ կը քալէ։

ԼԱ ԿՈՒԱՑՐԱ, 2 յունուար.—Վենեզուէլական «Զումպատօր» թերթաշարքը՝ որ անգլիական դրօշ կը կրէ, այսօր Երբորդութեան կղզիները կ'ուղղուի՝ հոս վերադարձնելու համար 7 պզտիկ նաւեր՝ որոնք գրաւուած էին պաշարման գործողութեանց մասնակցող օտար մարտանաւերուն կողմէ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն յունուար 2 թուականով.—

Դեկտ. 12ին, անգլիական կառավարութիւնը հրատարակեց կապոյտ Տետրակ մը՝ որ կը պարունակէր անգլօ-հապէշ դաշնագիր մը։ Այդ դաշնագրին 5րդ յօդուածը հետեւեալը կը տրամադրէր.— «Ն. Վեհափառութիւն Մենելիք կայսրը՝ անգլիական կառավարութեան ու Սուտանի կառավարութեան տրտնութիւն կուտայ երկաթուղի մը չինելու հապէշական հողին վրայ՝ Սուտանը Ուկոնտայի միացնելու համար»։

Այս իրիկուն՝ Ռիւթէրի գործակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը հրատարակեցաւ Մենելիք կայսրէ մատնանիշ ըրած ըլլալով այն առաւելութիւնները՝ որոնք պիտի կրնային յառաջ գալ Մուլլային դէմ հաւաքաբար ձեռք առնուելիք միջոցներու չնորհիւ, և այդ մասին հաւանութիւն ձեռք բերած ըլլալով, Անգլիայէն երկու օպաներ պիտի զրկուին Հապէշիստան, հապէշ բանակին միանալու համար։ Այդ օպաներն են թնդանօթաձիգ բռնակէն գնդապետ Ռօչֆօռ և հազարապետ Բօպրլա։ Առաջինը քանի մը օր առաջ մեկնած է արդէն Անգլիայէն։ Երկրորդը՝ որուն թագաւորը երէկ ունկնդրութիւն մը չնորհեց, այսօր ձկնեցաւ Պրինտիզիի ճամբով։

Գնդապետ Ռօչֆօռ և հազարապետ Բօպրլա Պէրպէրայի մէջ պիտի միանան՝ ուր նոր հրահանգներ պիտի ընդունին։ Կ'ըսեն թէեւ թէ Մենելիք կայսրը վերջնականապէս հաւանութիւն չէ յայտնած, բայց վերջապէս օր մը չէ որ մը պիտի հաւանի ըլլալիք կարգադրութեանց։ Կը հաստատեն թէ երկուանդլիացի սպաները Պէրպէրային ուղղակի Հարրար պիտի երթան ուր պիտի տեսակցին Ռաս Մաքոնէնի հետ, և ուրիկ ճամբայ պիտի ելլէ հապէշ տարչաւանները։

Ռաս Մաքոնէնի վերջերս Լոնտոնի մէջ ունեցած տեսակցութիւնները, ինչպէս նաեւ այս նոր տեղեկութիւնները ցոյց կուտան թէ Անգլիական ազդեցութիւնը որչափ սկսած է զօրանալ Հապէշիստանի մէջ։

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սէն Բեդերսպուրկէն հետեւեալը կը հաղորդեն Անտիճանի ազէտին նկատմամբ.—Թուրքէստանի կառավարիչ զօրավար Իվանոֆ՝ Զարին ուղղած իր հեղեկագրին մէջ կը ծանուցանէ թէ մինչեւ մէկ ամիս, Անտիճանի զինուորներն ու կառավարական պաշտօնեաները պիտի կրնան հաստատուիլ առժամեայ շէնքերու մէջ։ Մինչեւ դեկտ. 20 կատարուած քննութիւններէն կը յայտնուի թէ 4850 հոգի զոհ գացած են ազէտքին։ Անտիճանի մէջ 1600, Հաքէնի մէջ 700, Եարպագարի մէջ 600, Ալթինքուլի մէջ 650, Մայճիրի մէջ 250, Քօքանչիքլէքի մէջ 800 և Անաքի մէջ 300 հոգի։

* * * Կը հաւատան թէ Պապը պիտի միջնամտէ Մաքոնիոյ իշխանուհիին խնդրին, յանձնարարելով Մաքոնիոյ Մաքս իշխանին (որդի Ժան Թագաւորին) որ անձամբ այնտեղ հասնիլ Մաքոնիոյ իշխանուհին, և զայն Տրէզդէն վերադարձնէ։ Իշխան Մաքս կրօնաւոր է և սատուծաբանութեան դասընթաց Ֆրիպուրկի (Զուիցերիա) կեդրոնացին մէջ։ Մինչեւ թէ, Վատիկանի մէջ ոչ ոք յոյս կը տածէ այս դիմումին արդիւնքին նկատմամբ։

* * * Ցուսնաւոր մէկէն ի վեր Անգլիոյ մէջ գործադրութեան դրուած նոր օրէնքներէն ան՝ որ գինեմոլութեան կը պատկանի, մասնաւորաբար չատ խիստ է, ինչպէս կը հաւատան Լոնտոնէն առնուած տեղեկութիւններ։ Ասկէ առաջ ոչ ոք կը դատապարտուէր գինովութեան համար։ Դատապարտութիւնը այն պարագային միայն կ'ըլլար՝ երբ գինովը ոտնձգէ հանրի՝ Հիւս, ամէն գինով որ ուզէ մտնել հանրային հաստատութիւն մը, պիտի ձերբակալուի իսկոյն։ Եթէ իրեն ազատ ընկերանալու ըլլան, գինովը մտնուան մը բանտարկութեան պիտի դատապարտուի։ Այդ օրէնքը չա՛տ աւելի խիստ որոշագրութիւններ կը պարունակէ մասնաւորաբար գինեվաճառներուն դէմ՝ որոնք ուրիշ ոմէն մարդէ աւելի կը քաջալերեն գինեմոլութիւնը։

* * * Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ Բրեթորիայի (Թրանսվալ) հիւսիսային կողմը՝ ոգեմանդով հարուստ հողեր երեւան հանուած են։

* * * Թրանսվալի գաղթավայրին առաջին ելմտցոյցը հրատարակուեցաւ Բրեթորիայի մէջ։ Ցունիս 30ին լրացող տարեշրջանին համար, կը յուսացուի թէ հասոյթները 100 մէլիոն գրանին։ Գլխաւոր հասոյթները բաժնուած են հետեւեալ կերպով.—Մաքս՝ 35,500,000 ֆր., Հանքեր՝ (զուտ չահին վրայ % 10ի հաշուով) 15,250,000 ֆրանք, դրոշմաթուղթի և փոխադրութեան հասոյթներ՝ 12,500,000 ֆր. և երկաթուղիի հասոյթ՝ 10 միլիոն ֆր.։ Մախքերը պիտի հանին 92,569,125 ֆրանք։ Գլխաւորներն են հետեւեալները.—Հանրային պարտ՝ 31,250,000 ֆրանք, և ոստիկանական ծախքեր՝ 3,125,000, որուն երկու երրորդը պիտի վճարեն կայսերական կառավարութիւնը և Օրանժի գաղթավայրը։ Գաղթավայրին գանձային նախարարը կը յայտարարէ թէ այս ելմտցոյցը պատրաստուած է խաղաղութեան կնքուելէն քիչ առաջ, և թէ ծախքերն ու հասոյթները իրականէն չատ բարձր նշանակուած են։ Ցուլիս 1էն մինչեւ 31 դեկտ. հասոյթները եղած 39,336,100 ֆրանք, և ծախքերը 43,704,100ֆր.։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵԼԿՐԱՏ 5 յունուար.— Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարար Անթոնիչ դեր-գնդապետը հրաժարեցաւ։

—Սերպիոյ կառավարական թերթը՝ «Սլոկա» կը ծանուցանէ թէ Մ. Սիմէոն Լոզանիչի անուանումը՝ իբրեւ նախարար արտաքին գործոց, կատարեալ իրողութիւն մըն է։ Պաշտօնական չրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Անթոնիչ դեր-գնդապետը անձնական ակտութեան հետեւանքով հրաժարած է։

ԲԱՐԻԶ.— Աւստրիական պաշտօնական վիճակագրութիւնը Մերսիոյի ընտրութեանց.— 96 աթոռներէ ընտրեւեցան 7 պահպանողականներ, 25 յառաջդիմականներ, 18 հանրապետականներ, 36 արմատականներ, 10 ինկերվարականներ։ Նախարարականներ 11 աթոռ չհեցան։

ՎԻԵՆՆԱ.— Զեհերու եւ Գերմաններու միջեւ հաշտութիւն մը գոյացնելու նպատակով կատարուած խորհրդակցութեան մէջ նախարարապետ Մ. Գոն Բէրպեր նոր առաջարկներ Գիւներ ներկայացուց Մորավիոյ ու Պոհեմիոյ խնդիրներուն որոնք հաւաքուած էին։ Այդ առաջարկութեանց նպատակն է Մորավիոյ ու Պոհեմիոյ մէջ կարգադրել լեզուական ինդիրները։ Բոլոր կուսակցութեանց ներկայացուցիչները յայտարարեցին թէ, պատրաստ են չուտով քննել այդ առաջարկութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բուէրթօ-Բայէլսոյի հրուանդաններուն առջեւ գերման մարտանաւերը յունուար 13ին վէնէզուէլան տանը հինգ առագաստանաւեր բռներ են։

ԺԸՆԷՎ.— Գերմանիոյ հիւպատոսը այսօր, Սամոայի Լուիզ իշխանուհիին յանձնեց պահանջում մը՝ տուանական գանձի դարտման համար։ Իշխանուհին հրաւիրուած է յունուար 28ին ներկայանալ Տրէզդայի մասնաւոր դատարանին, որ ամփանալուծում պիտի առաջարկէ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ նախարդ նախարարապետ Մ. Սակասթա մեռաւ Թուքերս մէջ արեան համախառնումի հետեւանքով, որուն վրայ աւելցած էր նաեւ սրտի հիւանդութիւն։ Մնած էր 1827ին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բրէթորիայի մէջ համակրական խանդավառ արտայայտութիւնները կը չարունակեն Մ. Զէմպրլէնի համար։

—Բարաքոէն կը հեռագրեն թէ պաշարումը կր ցլաւէ Բաթրօ նախագահը՝ ըմբոստներուն դէմ գործելու համար։ Կայսերութիւնը չատ տագնապալից է։

—Տէլիհէն կը հեռագրեն թէ Հընդիկները փոքրեր են յափշտակել 20 միլիոն ֆր. ի արժողութեամբ գոհարեղէններ, որոնք ցուցադրուած էին Տէլհիի մէջ, բայց չեն յաջողեր։

ԹԷՎԱԾԻՀԱԹ

Թէչրիֆաթի Տիվանը Հիւմայուն աթոռակալելու Ֆէթֆի պէյ էֆ. հաղրէթլերինէ ոայ վէ լիյագաթը հիէթիյէ թերգիրն բիւրպէի Պալա։

Վէզարֆի մէվտուէլերինի մուգարմանէ իֆա իթիմէթ օյմալարընան նայլի Ամէտի Տիվանը Հիւմայուն օսաար միւթէհարդան խիւլէֆասընան մէհօիւրտարը Սատարէթ աթուգէթլու Ճէվտէթ պէյ էֆ. հաղրէթլերինէ թերգիրն բիւրպէկ Պալա վէ սաար. Ապաիւլգէրիմ պէյ էֆ.է Ուլա սընիֆը ռանիսի վէ մէգթուպիի Սատարէթ գաւլիմի խիւլէֆասընան իզգէիլու Միւնիր պէյ էֆ.է Միւթէմայիզ բիւրպէլերի թէվէնէ պուրուլմուշ տրր։

ՆԵՐՔԻՆ

Վէհ. Սուլթանը հրամայեց ելմբտական նախարարութեան, Զէյմէի առաջեւ ընկնման Մախսուսէի «Ինայէթ» չոգենաւին արկածեալ 18 նաւաղներուն ընտանիքներուն 100ական ղրուշ ամսական տալ կանոնաւորաբար։

—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ 10,000 կանգուն տարածութեամբ ուրիշ դեռին մըն ալ չնորհել ռուս բժիշկ Տքթ. Բլէշովի, որդէն իսկ չնորհուած միւս դեռներն քով, որուն վրայ հիւանդանոց մը հաստատուած է։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Դատական նախարարին նախագահութեամբ առջի որ գումարուած յանձնաժողովը զբաղեցաւ Ռումէլիի նահանգներուն նորակազմ դատարաններուն և անոնց նախագահներուն, անդամներուն, հարցաքննիչ դատաւորներուն, ինչպէս նաեւ Վերաքննիչ Ատեաններու անդամներուն ընտրութեան խնդիրով։

ՈԳԵԼԻՑ ԸՄԲԵԼԻՆԵՐԸ իսլամներուն արգիլող կայս. Իրաւէն նահանգներն ալ հետազրուեցաւ և ազդարարուեցաւ անոր ճշգրիտ գործադրութիւնը։

Իզմիէն կը գրեն թէ, կայս. Իրաւէին համաձայն, տեղին կառավարիչը անմիջապէս հրաւարակել տուած է բարձրագոյն արգելքը, ծանուցանելով միւնգամայն թէ անատատողները պիտի պատժուին խիստ կերպով։ Եկած նամակները կ'ըսեն թէ, կայս. Իրաւէին գործադրութիւնն ի վեր, գաւառին մէջ ոճիրներու և մարդասպանութեանց թիւր զգալի կերպով պակասած է։

ԲԱՂՆԻՔՆԵՐԸ.—Զեռնաս պաշտօնարանը խիստ հրահանգներ զրկեց Պոլսոյ բաղնիքներու վարձակալներուն, որպէս զի այդ հաստատութեանց մէջ հոգ տարուի առողջապահական կանոններու և բժշկական քննութեան ենթարկուին բաղնեպանները։

Ոստիկանութեան նախարարութիւնը նկատելով որ բաղնիքներու մէջ հանրային բարոյականի հակառակ անպատշաճ ընթացքներ տեղի կ'ունենան, խիստ միջոցներ տնօրինեց այդ անպատշաճութեանց առաջքը առնելու համար, և ազդարարեց որ, ասկից վերջ բաղնիքներու մէջ, 25 տարեկանէն վար «թէլլաք»ներ չգործածուին։

ԼՈՆՏՈՆԻ նորընտիր դեսպան Միւզիրիս պէյ, կայս. Պալատ երթալով, երախտագիտական զգացումները մատոյց, իրեն չնորհուած Վեղիրութեան ատիճանին համար։

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ.— Իտալիոյ թագաւորին ինքնագիր նամակը, որով իրեն աղջիկ զաւակ մը ծնիլը կը հաղորդէ Վեհ. Սուլթանին, իտալական դեսպանատան կողմէ Բ. Դրան յանձնուեցաւ։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ և հեռագրական վարչութիւնը ազդարարեց բոլոր իր պաշտօնատեղիներու տնօրէններուն թէ պաշտօնական հաղորդակցութեանց մէջ թուրքերէնէ զատ ուրիշ լեզու գործածելը արգիլուած է։

ԶԳԱՆՁՈՒԱԾ թանգիֆաթի և օգտին կազմ տուքերը, երբ անկարելի ըլլայ գտնել պարատէրներուն մասնաւան կամ ուրիշ պարագայի մը բերմամբ, ասկից վերջ իր տուգանք պիտի գանձուին, այդ տուքերուն հաւաքումին ուշացման պատճառ եղող պաշտօնեաներէն։

ԱՆՇԱԳԻՐՆԵՐԸ.— Ազգաբ չեղող անձերու հրի անցագիր տրտնելու համար, իբր անկարող «իլմուխապէր» տուող մուխթարներու և իմամներու պիտի պատժուին ըստ օրինի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Սպարանիէն որոշեց տարի մը եւս երկարել Ռումանիոյ հետ Պուլկարիոյ ունեցած առեւտրական դաշնագրին գործադրութիւնը։

ԳՈՀՈՒԹԵԱՄԲ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը գնահատելով Կայս. Դիւանին կարեւոր քարտուղարներէն Մեծ-Եպարքոսական Լինքարպան Վեհ. Ճէվտէթ պէյի բարւոք պաշտօնավարութիւնը, անոր չնորհած է Պալայի ատիճանը։

Վեհ. Ճէվտէթ պէյի նկատմամբ եղած Կայս. այս բարձր չնորհը, արժանի գնահատութիւն է իր ջանքերուն, և հաւատարմական ծառայութեանց, որով կրցած է անքան բարձր դիրք մը գրաւել իր ընկերակիցներուն մէջ։

Այս առթիւ կը փութանք մեր ջերմ չնորհաւորութիւններս յայտնել Ն. Վսեմութեան և մաղթել Կայս. աւելի բարձր չնորհներ։

ՎՍԵՄ. ՀԱՆԻՖԻ ՊԷՅ ԵՒ ՌՈՒՍ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հապէշիստանի Մենելիք կայսր փողերանոյի տեսուչ Հանիֆի պէյի խմբագրատուն այցելելը և Աթիս Ապատայի օպերատորի գաղթականներուն նկատմամբ հաղորդած տեղեկութիւնները ժամանակին հրատարակած էինք։ արդ ռուս կառավարութեան կողմէ այս անգամ Հապէշիստան ղրկուած արտաքոյ կարգի պատուիրակութեան կ'առաջնորդէ Վեհ. Հանիֆի պէյ, իր հետ տանելով փողերանոյի յատուկ շատ մը մեքենաներ։ Ռուս պատուիրակութիւնը հետեւեալ կերպով կազմուած է։

Առաջին պատուիրակ, Մ. Լիչէն։

Երկրորդ պատուիրակ Մ. Եվրէնիով։

Քաղաքներու հրամանատար ժէնէռալ Մ. Թիւլէմպէրթ։

Եւ 40 հետեւորդներ որոնց 15ը Քազակ։

* * *

Ինչպէս վերը կը տեսնուի, Ռուսիոյ Զարին կողմէ Հապէշիստան երթալիք արտաքոյ կարգի պատուիրակութիւնը Պոլիս ժամանած է առջի առաւ։ Ա. պատուիրակ Մ. Լիչէն Հապէշիստանի ռուսական դեսպանն է միանգամայն, իսկ դեսպանատան քարտուղարը՝ Մ. Եվրէնիով։ Ասոնցմէ զատ Մ. Լիչէի հետ կը գտնուին նաեւ Սթինպոքի կոմսը և Վիլլէբոլսքի մարքիզը, որոնք նոյնպէս Հապէշիստան կ'երթան։

Ռուս պատուիրակութիւնը երէկ իրիկուն ճամբայ ելաւ դէպի Ճիպուտի։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

Թարգմանեց ԹԱՔԻՄ

Յատկապէս «Մանզումէի» համար

ԿԱՐԴԱԼ, ԵԷՐՈՐԴ ԵՐԵՍԸ

ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ Թիւրը

80—120

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԱՑ ՍՊԱՍՈՒՀԻՒ ՄԸ ԱՐԿԱՆԸ

ՏՂԵԿԻ ՄԸ ՎԻԺՈՒՄԸ ԵՒ ՔԱՂՈՒՄԸ

Սկիւտար, Եէնի Մահալլէ բնակող քարակոփ Նիքօլի, ասկից 9 ամիս առաջ Գալատասարայի բնակող դրամատէր Մուրատեան էֆ.ի տունը սպասարութիւն ընող Եալովացի Հաճի Քիրեաքեան Սուրբիկ անուն աղջկան եաւէն իյնալով, կը յաջողի զայն գրաւել և անոր կուսութիւնը պղծել։ Հայ սպասուհին սակայն, յղի մնալը կը գայ և իր զուգին գոյութիւնը կը յայտնէ տարփաւորին, որ կը մտածէ անհետացնել այդ փուչ եղող պտուղը։

Ոստիկանութիւնը իմանալով որ յիշեալ Սուրբիկին 3 ամսու աղջկը, Եէնի Մահալլէ բնակող սպասուհիի միջնորդ Կիւլիկ Գասպարեանի տանը մէջ, Վանքին Պաղը բնակող մանկաբարձ Քիրիաքիոյի և Իճատիէ բնակող Տոքթ. Ալէքսանտրոս էֆ.ի միջոցով վիժած է, և տղամն ալ Կիւլիկի պարտէզը թաղուած, անմիջապէս խիստ քննութիւն մը կը բանայ ճշմարտութիւնը երեւան հանելու համար և կը յաջողի տուգել խնդիրը։

Ոստիկանութիւնը ամէնէն առաջ յանցաւորները կը ձերբակալէ, որոնցմէ Կիւլիկ իր հարցաքննութեան մէջ կ'ըսէ թէ, ապասուհի Սուրբիկ, իր տունը գալով հիւանդ ըլլալը կը յայտնէ, և օրական 4 գրուշով կը խնդրէ որ զինքը խնամէ։ Սուրբիկ կ'ըսէ նաեւ թէ 3 ամսուան յղի է, զոր կ'ուզէ վիժեցնել. ասկայն ինքը մտածելով որ մինակը չպիտի կրնայ գլուխ հանել այս գործը, ուրիշ մանկաբարձի մը, Քիրիաքիոյին լուր կուտայ, որ կը հաւանի և դեղ մը կուտայ. ասոր հետ մէկտեղ դիմում կ'ըլլայ նաեւ Տքթ. Ալէքսանտրոսի, որուն ուսած դեղագիրը Սէլամսըզի մէկ դեղարանին չընել կուտան. դեղը կը խմցնեն յղիին, որուն տղեկը կոր կոր եղած կը ծնի։ Կիւլիկ յայտարարած է որ տղքաուութեան պատճառով գործած է այդ ոճիրը։

Միւսներուն տուած պատասխաններն ալ կը պաշտօնին վերի հարցաքննութեան։

Նիքօլի հարցաքննութեան մէջ, առաջները թէև ուրացած է խնդիրը, ասկայն վերջը խոստովանած է թէ ինք Սուրբիկի պատուիրը բանի բանարարած է, և յանցանքը ծածկելու համար քժիշկին և մանկաբարձին դիմած և 5 օսմ. ու 5 անգլ. ոսկի տալով տղան վիժեցնել տուած է։

Տոքթ. Ալէքսանտրոս տակաւին ձերբակալուած չըլլալով, ոստիկանութիւնը զայն կը փնտռէ։

Քանի ոստիկանները թէև Կիւլիկի պարտէզը խուզարկեցին, բայց ժամանակը ուշ ըլլալով վիժած տղեկին մասին ոչ է հետքէն գտած պարտէզին մէջ։

Գալով բժիշկին տուած դեղագիրը չինող Սէլամսըզի դեղագործին, ան ալ կը փնտռուի։

Քննութիւնները կը շարունակուին։

«ՊԱՐԹԵՆՈՆԻ» ընկերումին վրայ խօսելով «Մոնիթէօր» կ'ըսէ թէ, Ա թէնքի թերթէ մը առնելով ֆրանսերէն «Սէրվէթ»ի գրած լուրը, ակամանի մը պատմութիւնը — զոր մենք ալ երէկ գրած էինք — սխալ է, քանի որ ոչ մէկը կրցած է ազատուիլ այդ նաւաբեկութենէն։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.— Իզմիրէն կը գրեն թէ, չորեքշաբթի գիշեր հրդեհ մը ծագած է Այրտրի մէջ, իսկայնոներու թաղէն և 3 տուն հրոյ ճարակ եղած է կամ կարասիով։ Մեր կին մը ալ բոցերուն մէջ մնալով այրած է։

—Նոյնպէս հրդեհ ծագած է նոյ գիշեր Գուռնազատի մէջ ուր 3 տուն այրած են։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ԱՐԿԱՆ.— Մաքրիս գիւղի մէջ երէկ առաւ. Թէսթոբ Բարատանիէլ անուն 60 տարեկան գերեզման մը երբ գծին մօտ կեցած էր կասխումբ մտնալու համար, Այ-Սթէֆանոէն եկող ժամ 8.7ի ճեպընթաց կառախումբին վագոնները մէկուն դուռը, որ բաց էր, անոր դարնուեցաւ։ Հէջ մարդը գլխիվայր տապալելով երկու վագոնները մէջտեղը ինկաւ, և անիւը վրայէն անցնելով ճմլեց դայն։ Մանր վարկեանան եղաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՄՐԳԵԼԵՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Հիւանդանոցիս Որբանոցին մէջ պատսպարեալ որբ և անոք երկոսեռ ազգ կաղանդի առթիւ մրգեղէն դնելու համար հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են.

Ա. ՑԱՆԿ

Պարոններ և օրիորդներ

	Ղրուշ
Էմմանուէլ Թիւլպէնճեան	5
Մարտիրոս Գոչունեան (Քասիմոդի)	10
Եղիազ »	5
Ոմն	5
Յակոբ Մ. Հէքիմեան	5
Երուանդ Գալստեան	10
Գրիգոր Մըսըրեան	5
Հրաչիկ Գալստեան	5
Իսկենտէր Գ. Սէմէրճեան	5
Խորէն Խաչատկեան	10
Խաչէն »	10
Պետրոս Թավշանճեան	5
Սոֆիա Այվէլիտիս	5
Լուիզ Այճեան	15
Երուանդ Գ. Տէլիրմէնճեան	10
Գարեգին Մ. Սէտէֆճեան	5
Վահէ Ն. Իւթիւճեան	5
Արամ Շահպազեան	5
Վահրամ »	5
Գնդուսի Յարութիւնեան	5
Ա. և Զ. Գ.	5
Ս. Վարժապետեան	2
Յ. Պասմաճեան	2
Համիկ Փիլիկեան	3
Լրագրավաճառ Զենոբ Իփէքճեան	5
» Յարութիւն Հովհաննեան	5
» Խաչիկ Ժամկոչեան	5
» Բենիամին Սաթճեան	5
» Արիս Ֆինճանճեան	5
Զաւէն Կարապետեան	5
Հերմինէ և Շուշան Յակոբեան	5
Արայ Տէմիրճիպաշեան	5
Նուպար Գ. Էլմասեան	5
Մարի Գ. Գասապեան	5
Յակոբ Տիլիսէթճեան	5
Զապէլ Յարճանեան	5
Մէլինէ Զաքուչեան	5
Համբարձում Աւագքէրեան	5
Սինեքերիմ և Ստեփան Ս. Վէվեան	10
Հասմիկ Մ. Թամատեան	5
Նուպար Յակոբեան (Հ. Ց.)	5
Յովսէփ և Հրանտ Անէվեան	5
Աստ. Քիթապճեան	5
Օ. Բէմպէճեան	5
Արթաքի Գէղիրեան	10
Արաշ »	10
Ժիրայր Ս. Մաղաղաճեան	5
Անժէլ Գրիգորեան	5
Ոմն	5
Ոմն	5
Ոմն	5
Օնիկ Գասպարեան	5
Պենոն Պէզդեան	10
Հայկանոյշ Պէյլէրեան (իր ջանքին արդիւնք)	3
Աննիցա Պէյլէրեան (իր ջանքին արդիւնք)	2
Արուսեակ Պէյլէրեան (իր ջանքին արդիւնք)	1
Հայկ Պէյլէրեան (իր ջանքին արդիւնք)	1
Մովսէս Պէյլէրեան (իր կաթի դրամէն)	1
Թագուհի Յովհաննէսեան (որը հօրմէ և մօրմէ. իր ալխատութեան արդիւնք. որբը՝ որբին)	2
Մարի Էքսէրճեան	7
Արամ »	5
Կարապետ »	4
Ալանի Լ. Սարաճեան	5
Արուսեակ Յ. Կ. Սահակեան	5
Զարուհի Հիսարլեան	20
Արմենակ »	20
Արմենակ Գ. Ֆէր Յակոբեան	5
Մեսրոպ և Զարուհի »	5
Հրաչիա. Արտաշէս »	5
Յակոբ Գ. Թագաւորեան	10
Ասժէլ »	5
Արէն » (3 տարու)	3
Կարապետ Յ. Օհանեան	5
Հայկազուն Գ. Կէվրէկեան	5
Վահէ Կ. Մուրատճեան (նորածին)	10
Վահա. Ռոպերտ էֆ. Եաղբճեանի զաւակները Մերսէյէս և Արամ Ռ. Եաղբճեան	20
Մարի Քիւրճեան	5
Արաքէմ Կ. Ամիրեան	5
Զապէլ »	5
Հերմինէ Վաղինակ Փափազեան	5
Լուիզ » »	5
Հրանտ Ս. Ալոճաճեան	5
Վահէ »	5
Իսկուհի Ա. Ալեքսանեան	5
Բարսեղակ »	5
Մարտիրոս »	5
Մարգրիտ Մ. Ալիքսանեան	5
Փառուհի Է. Գէյզեան	5
Թեոդիկի քեռորդիները՝ Եսթէր Ա. Բակատարեան, Հերմինէ Զ. Բէրբէրճեան, Արշալոյս և Աստ. Ռ. Գէյզատեան	9
Գարթալէն՝ Մարի, Գերճուհի, Ստեփան և Վաղինակ Ա. Թերզեան	10
Զապէլ Հ. Յակոբեան	5
Նշանիկ »	5
Զարեհ Մ. Մարզպանեան	5
Արուսեակ »	5
Երուանդ Խաչատուրեան	5
Մ. Ա. Գ.	5
Վարդանի Գ. Գազազեան	10
Լուսինէ Գրիգորեան	5
Մարի Խաչատուր	5
Պայծառիկ Խրմպլեան	5
Յարութիւն Խաչատեան	5
Հայկուհի Ս. Տիլոիդեան	5
Հայկ »	5
Արքար »	5
Նոյեմի Արզրեան	5
Յակոբ »	5
Պարոյր Կ. Դանիէլեան (Պանարմայէն)	5
Գումար	630

Բ. ՑԱՆԿ

Նախարդ ցանկին գումարը	630
Մարիամ Պողոսեան	2
Եղիսաբէթ Դասպարեան	3
Մարիամ »	3
Աննա »	3
Արմենուհի Շմաւոնեան	2
Ոմն	1
»	10
Ժիրայր Փափազեան	5
Լ. Գ.	5
Սիմոն Յ. Գասպարեան	8
Վահրամ Եէմենիճեան	5
Արամ Քիթապճեան	5
Յովսէփ Պարոնեան	5
Ստեփան Բազարճեան	5
Միհրան Շիշմանեան	5
Ոմն Ե.	5
» Ա.	5
Յակոբ Իգնատիոսեան	3
Թադեւոս Սանճաղճեան	5
Կարապետ Զիլինկիրեան	5
Արամայիս Գասպարեան	3
Խաչիկ Կրճիկեան	1
Վահան Գիւլեան	5
Յովհաննէս Հաճեան	5
Լուսարփի Վէզիրեան	5
Հերմինէ »	5
Կարպիս »	5
Եղիա Լ. Եղիազեան	5
Գումար	754

* * *

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Ազգ. Ստեփան էֆ. Աստարճեան իր և իր հանգուցեալ եղբօր Պողոս էֆ. Աստարճեանի անուան տարեդարձին առթիւ բարեհաճած է նուիրել Հիւանդանոցին ինը (9) ծրար 288½ կարաս վերար կերպաս։

(Հոգաբարձութիւն)

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆը

Դատական և կրօնական գործոց նախարար Բարձր. Ապտիւրրահման փաշա հեռագիր մը ուղղելով Կիլիկիոյ նորընտիր Կաթողիկոս Ամեն. Խապաեան Տ. Սահակ Սրբազանի, Ն. Սրբազնութեան կաթողիկոսութիւնը կայսերական բարեհաճ Իրատէով հաստատուած ըլլալը ծանուցեր է։ Տ. Սահակ Սրբազան անմիջապէս հեռագիր մը ուղղելով կայս. Գալատան Ա. Բարձրաղար Բարձր. Թանին փաշայի, խնդրեր է որ իր երախտագիտութիւնը ու հաստատամտական զգացումներն մատուցանէ յոտս Կայսերական Գահոյդի։ Խապաեան Սրբազան հեռագիր մ'ալ Ս. Գաբրիելեանց Հօր ուղղելով, այս ամէնը ծանուցեր է Ն. Սրբազնութեան։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ինքնագիր քաջալերական և շնորհաւորական նամակ մը ուղղեր է Կիլիկիոյ նորընտիր կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազանի։

ՉԵՑԹՈՒՆԷՆ Տ. Կարապետ եպիսկ. ուրախութիւն յայտներ է Կիլիկիոյ կաթողիկոսին ընտրութիւնը վերջացած ըլլալուն համար, և խնդրեր է Ս. Գաբրիելեանց որ իրեն արտօնութիւն տրուի Սիս երթալ նորընտիր կաթողիկոսին օծման հանդէսին ներկայ գտնուելու։

ԱՐՄԱՇԻ դպրեվանքի փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան, գրած է Ս. Գաբրիելեանց հօր, թէ շնորհակալութեամբ ընդունած է Ն. Սրբազնութեան կողմէ վերջերս ձեռնադրուած և տարկուածներու նուիրեալ օրհներները, զորս պիտի յանձնէ միւսալ տարկուածներուն Ս. Սահակեանցի անոնց օրը, (երէկ)։

ՎԱՂՐ, Հինգշաբթի, Սրբոց Պողոս Պետրոսի տօնն ըլլալով, Ս. Գաբրիելեանց այս գիշեր Երուսաղեմատունը պիտի մնայ, հեռաւեալ օրը Մայր Եկեղեցւոյ մէջ կատարուելիք արարողութիւններուն նախագահելու համար։ Իսկ շաբաթ օրուան Սրբոց Որդւոց Որոմանի, այսինքն Գլխադիր Ս. Յակոբ և ուսուցարանիչ Ս. Յովհաննէս առաքեալներու Տօնին, Մայր եկեղեցւոյ մէջ կատարուելիք արարողութիւններուն, Երուսաղեմայ փոխանորդ Եպիսկոպոս Տ. Գէորգ Սրբազան պիտի նախագահէ։

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ վերանորոգուած տաճարին բացումը, շաբաթ իրիկուն տեղի պիտի ունենայ, ուր դպիրները «Պղծեալ տաճարի» շարականը պիտի երգեն և կիրակի օրն ալ Ս. Գաբրիելեանց Ս. Գատարագ յպիտի մատուցանէ։

Ս. ԷՋՄԻԱՆԷՆ կը գրեն.—«Հայոց առաւելի գիւաղ 1,500մեակի սաթիւ ձեմարանի ուսուցիչ Պ. Մանուկ Աբեղեանը, ինչպէս լսում ենք, պատրաստում է մի շարք հնաբանական գրուածքներ։

«—Գարեգին վարդապետ Յովսէփեանը, բացի Երեւանի թեմական դպրոցների տեսչական պաշտօնը վարելուց Աստուածաբանական դասեր ունի Գէորգեան ճեմարանում, որի համար շաբաթն երեք անգամ Երեւանից գալիս է Ս. Էջմիածին։

«—Առաջիկայ տարի Ս. Էջմիածնի ասոր, Հռիփսիմեանց և Գայեանանց աղջիները կը կատարուին Յունիսի 8ից սկսած, իսկ արքեպիս Միւռոնի օրհնութիւնն և եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը կը կատարուի Վարագայ Ս. Խաչի տօնին։»

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Էնդիէֆէր, Մեծ. Մ. Ց. Գ. էֆ.— Ինչպէս կը տեսնէք, Ձեր գրութիւնները և ոչ մէկը զամբիւղի պատուին արժանացած է. սիրայօժար հրատարակած ենք զանոնք, և եթէ մասնաւոր նամակ չենք կրնար գրել, պարզապէս չինք հաստատելու համար կը մտածեմ և ուխտս կորսնցնելով դուրս կը վռնտուիմ. այսօր մաքուր հոգի կը կրեմ և վաղը մոլի խելագար մ'եմ. Տիրոջը պատուէրը լքելով օձին թելադրութիւնը կը հետեւիմ. հղօրապէս կ'արհանամ ու գէշ կերպով կ'ընկրկիմ. օրուան ծանրութիւնը կը քաշեմ ու վարձք ստանալու ժամուն անվարձք կը մնամ. հեռուէն կը հոռմաքանամ և պատուհասաւորութեան պահուն կարկեղով կը պապանձիմ. արեւածագին հրուառ կ'երեւամ ու մայրամուտքին պարապ կը դեղերիմ. ծերերու աթոռը բազմելով խելագարներուն կը կցորդուիմ. ցաւով կը քնանամ ու արտաւիրքներէ զարհուրած կ'արթնամ։ Կամքին արաբ չարաչար կերպով կը հերկեմ, փութկոտ խնամք առնելով որ չարիք արդիւնաւորէ։ Ես որ միշտ անառակ որդի, անփորձ տարագրուած, անզիղջ խոտորած, անմխիթար տրտմած, ինքնաբերաբար գերի վարուած, մահուան և ապականութեան ծառայող անողքելի ատնիլուած, անփրկելի մատնուած (սատանին), անպարտաստելի կարուած, անարծարծելի մարած, անկազդուրելի խորտակուած, անվերականգնելի կերպով կործանած եմ (հոգիով)։ Եւ եթէ անօրինացած անձիս ուելի սատիկ նախատինքներ պէտք է ընել հոս, ահաւասիկ կը գրեմ, կը գրեմ ու չեմ խնայեր ինձ՝ որ դժոխքին համար պատրաստուած խուռ եմ և երկնային նոր Ադամին նախանձի զաւակը, ինչպէս և առաջին Կայենը հինին և հողեղէնին, որ հոս իսկ անձիս վրայ կը կրեմ ամբողջ նշանը ամբաստանութեանս ոչ թէ մահէ ազատ մնալը, այլ զիս յանդիմանող խօսքերս։

Գ. Արդ՝ ո՞ւր են փրկութիւններս, ո՞ւր է հաւատքի սկզբնահայրը որ յուսահատելու տեղին մէջ (դժոխք) իմ անդթութեանս չարիքը կրկնէ, (ո՞ւր է) մեծը մարգարէներուն որ խօսքի քարերով հարուածէ, բարի գործով փառաւորուած քաջը՝ (Եղիազարի որդին Փենեհէս) որ նիզակին սուինով չարաչար սատակեցնէ. Ճշմարիտին (Քրիստոսի) պատգամը՝ (Յեսու) որ Աքարի համանքին հետ զնչէ. վեհերու Աստուածարքալը՝ (Դաւիթ) որ արագոդներու (Գաբաւոնացիներու) վրէժին մատնէ. մարգարէ ծնած Տեսանողը՝ (Սամուէլ) որ Ամազէկացիին հետ Տիրոջը առջեւ սպանէ. Աստուծոյ նախանձախնդիրը՝ (Եղիա) որ երկինքէն սեղացած բոցով լափէ. չուքին (հին օրէնքին) բովանդակութիւնը (Յովհաննէս Մկրտիչ) ու նորին (օրէնքին) սկիզբը՝ որ հեթանոսին ընտրութեամբը հոսէ. Առաքեալներու պետը որ Սափիրային հետ մեռցնէ. հոգիին քննութեամբ զարմանալին՝ (Պօղոս) որ մահուան բուրմամբ կեանքի քարոզին հետ խառնէ ինձ։ Արդ՝ անաչառ են ինձ նկատմամբ նաեւ կանանները երջանիկներուն. և վերնայինին ուժգին հրամանները գործադրելու քաջ պատուազիններ են, հրեշակներուն հետ՝ նաեւ մարդիկ, երկրի տիրերքին հետ տարերքներն ալ, անզգաններուն զգաղումներու առաւութեան պատճառաւ է։ Ներողութիւն։

Եբրոդէմ, Մեծ. Պ. Ֆուլմէն.— Աւելի ուրախ կ'ըլլայինք եթէ Ս. Յակոբ վանքին և ընդհանրապէս Ս. տեղեաց յատուկ լուրեր զրկէիք մեզ։ Ձեր այս անգամ զրկածը այժմէութիւնը կորսնցուցած ըլլալով չհրատարակեցինք։

Օր. Քրիսթինէ Բէրբէճեան և եղբարք Բերբէճեան խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն այն ամէն ազգականաց և բարեկամաց, որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ, իրենց ողբացեալ քրոջ Օր. Շուշիկ Բէրբէճեանի յուղարկաւորութեան հանդէսին, և այս առթիւ իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Լրագրի մը մէջ գրուած էր թէ, «Կէօրիկ-Բաշայի Թաղ. Խորհրդոյ ամէնէն ազդեցիկ անդամը Մարտիկ էֆ. Էքսէրճեան, հրաժարած է արդէն պատգամի մը համար, որուն ինչ ըլլալը չենք կրցած ստուգել դժբաղդաբար։ Վարժարանը խեղճ ու կրակ, ազբիւրը չոր ու ցամաք, ազգ. կրթութիւն չեն առներ, ժողովուրդը ջուր չի գտներ ու մտածել թէ Թաղ. Խորհուրդ կայ...»։

Արդարեւ Էքսէրճեան էֆ. ի ազդեցիկ անդամ ըլլալը չատերու ծանօթ լինելով հանդերձ, կը փութամ յայտնել որ միւսալը երբէք հրաժարած չէ։ Մինչդեռ Զատկէն ի վեր բուն հրաժարողն եր արմտիքի վճռական Մարտիրոս էֆ. Թելեան՝ նախորդ Ասանդպիրն որուն (չգիտենք ինչ պատճառու հրաժարիլը) բացակայութիւնը զդալի պակաս մը կը թողու Թաղ. Խորհրդոյ մարմնոյն մէջ։ Թելեան էֆ. ի պաշտօնավարութեան միջոցին եկեղեցական գործերը աւելի փայլուն վիճակի մէջ էին։ Արդարեւ ցաւալի է Մարտիրոս էֆ. Թելեանի բացակայութիւնը մանաւանդ այնական օրերուս մէջ. ուր եկեղեցին ալ, դպրոցն ալ ազգատն ալ թերեւս աւելի օգտուէին իր ազնիւ գործօն և ուղղամիտ անդամակցութենէն։

ԹԱՂԵՑԻ

22 դեկտ. 1902 Կէօրիկ Բաշա

ՀԻՒԱՆԴԱԽՆԱՄ ԹԷ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ

Առիթ մէկ շաբաթ առաջ կարդացինք «Մանզումէի» 500 թիւին մէջ «Գիմ-Սէ-Շա» ստորագրութեամբ յօդուած մը, յեսայ անոր պատասխանն ալ կարդացինք «Պարգեւ» ստորագրութեամբ, 505 թիւին մէջ։ Իրողութեանց վրայ խօսելէ առաջ մէկ քանի հարցումներ պիտի ուղղեմ «Պարգեւ»ին, որ աղքատախնամը՝ հիւանդախնամ է, ըսելով կարգ մը պատ ի պատ բացատրութիւններով արդարացնել կը ճգնէր Տնօրէն խորհուրդոյ ընթացքը որ բոլոր Թաղեցիներուն դժգոհութեան տեղի տուած է իրաւամբ։ Ենթադրենք թէ միայն աղքատ հիւանդները պիտի խնամէ, ուրեմն պէտք չէ որ երկու շաբաթը անգամ մը ժողովականներէն մէկը աղքատ հիւանդաց խրճիթը այցելէ, ականատես ըլլալու համար թէ հիւանդ մէկը մ'որկ է, խոնա՞ւ է, վրան վերմակ ունի՞, գարշահոտութեան մէջ է. փոքրիկ, փոքրիկ զաւակներ ունի՞ն անոնք ինչ կ'ընեն, նօթի՞ են. կը հարցնեմ նախագահ հօր ինչո՞ւ Տնօրէն ժողովոյ մի քանի անդամներ իր հետը առնելով չայցելեր խեղճ Թշուառ աղքատաց խրճիթը, որոնք պատն երեսին պառկած են։ Տէր հայր, այս խօսքերս Թող քեզ ծանր չթկայ, երբ մենք Գումգապու Տնօրէն ժողովոյ անդամակցութեան պաշտօնը ընդունած էինք, Արշարունի Սրբազանին հետ, երկու ժողովական միատեղ, Գումգապուի ընդարձակ թաղերուն մէջ, ձիւնի անձրեւի չէինք նայեր տուները կ'այցելէինք։ Ինչո՞ւ չընէք նոյնը և դուք։

Երկու տարիէ ի վեր ներկայացման առթիւ կլորիկ գումարներ ժողովուրդէն առած էիք, ինչ ըրիք հիւանդներուն։ Խեղճերուն վերմակներ բաշխեցիք և կամ ֆանէլներ, անկողնին մէջ վրանին առնելու համար 15-20 ծրար ամիրիքան առի՞ք, անանց ճերմակեղէն չունենալու համար և կամ քանի մը ծրար ֆիսանցու ֆանէլներ առի՞ք, հագցնելու համար։—Մինչ ասոնք հիւանդներուն ցրուելու համար հրամանի պէտք ունէի՞ք Պատ. Թաղ. Խորհուրդներէն. կարծեմ ասոնք որ գրած եմ հիւանդներուն կը պատկանի, ոչ թէ աղքատախնամի։— Հարիւր տրամ միս կուտաք աղքատ հիւանդի մը որ երկու հատ փոքրիկ զաւակներ ունի. միսը կը խաչեն կը բերեն հիւանդ կնոջ, երկու պզպզիները անոթի կսպասեն մօրերնուն քով և կը նայեն երեսն ի վեր. խեղճ մայրը ինչպէս ինք ուտէ ու իր զաւակները անոթի ձգէ. ընականաբար ամբողջը. իր զաւակներուն կը կերցնէ ու ինք անոթի կը մնայ, և մեր Տնօրէն Ժողովոյ անդամները կ'ելլան կ'ըսեն թէ մենք հիւանդախնամ ենք ոչ թէ աղքատախնամ։ Եւ երկու մեծ թաղերու մէջ բնակած եմ Գումգապու, Սամաթիա և Սկիւտարի։ Սկիւտարցիք աւելի գնահատման արժանի են քան միւս թաղերը, զի ալ աւելի առատ ողորմութիւն կուտան աղքատաց։ Եթէ ուէ հանգանակութիւն մը ըլլայ ու դուռը զարնեն, որուն որ դիմես խրնդում երեսով կուտայ պատուելով և գովելով հանգանակութեան դիմողը. ուրեմն ինչո՞ւ համար այս տեսակ աղքատասէր ժողովուրդի մը ստակը տեղին չի գործածուի։ Դարձեալ ինչո՞ւ համար աչքատխնամը ամէն տարի իր չրջանին տեղեկագիրը ժողովուրդին չի ներկայացնէ, ինչպէս որ կ'ընէ Գումգապուն։ Ուստի, ուէ է կերպով Տնօրէն ժողովը չի կրնար ինքզինքը ներկայացնել։ Թաղ. Խորհուրդները դժբաղդաբար չեն ընտրած այն տեսակ անձեր, որոնք ըլլան փորձառու, աղքատասէր, գործունեայ ու սրտի կամքի տէր կատարեալ մարդիկներ, որոնք գիտնան թէ մէկ տարուան պաշտօնավարութեան մէջ որքան մեծ գործեր ունին կատարելիք։ Թաղ. Խորհուրդները երբ Տնօրէն ժողով կազմելու ձեռնարկեն ընդհանրապէս իրենց անձնական խնդիրները մէջտեղ կը դնեն քանի որ այս ինչ թաղականը այն ինչ էֆ.ին հետ գժտած է, այն ինչ թաղականն ալ այն ինչ էֆ.ին հետ անցեալ մը ունի անանք չընտրուին Թաղ. ով կ'ուզէ նէ ըլլայ։ Բայց այս վիճակին մէջ աղքատներն շանը ծ'վ կը մտանէ, բաւական է որ իրենց կամքը տեղը երթայ։ Ուրախ ենք որ, այս նկատումները ալ ելս վերջ գտած են և Ս. Խաչ եկեղեցիին նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը որ կազմուած է կամքի տէր և անկողմնակալ անձերէ, խորհրդակցութեամբ Գալուստեանցի և Ս. Կարապետի Թաղ. Խորհուրդներուն, նոր կազմակերպութիւն պիտի տան աղքատախնամին։

ՄԻՀՐԱՆ ՊԷՋԱՋԵԱՆ

Սկիւտարի, 23 Դեկ. 1902

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՇԱՐԱԿԱՆ

Առաջին մասը, Մնունդի կարգը լոյս տեսաւ մաքուր ապագրութեամբ, եւ կը ծախսուի ամէն գրավաճառի քով, 2 դրուշի խիստ չնչին գնով մը։

Այս սքանչելի գործին թարգմանիչը երուանդ էֆ. Տէր Անդրեասեան, ծանօթ է արդէն թէ գրաբարի և թէ աշխարհաբարի մէջ ունեցած անվիճելի կարողութեամբը, ինչ որ մեծ գրականական մըն է թարգմանութեան ճշդութեան ու գեղեցկութեանը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՍԿԻՒՏԱՐ

Ամերիկեան վարժարանին Բ. շրջանը կը սկսի 1903 փետր. 1ին (Ն. Տ.)։ Դիւղերթիկներու տարեթուականն է 35 օսմ. ոսկի Ուսումնարանին և դասընթացքներուն համար, իսկ 30՝ նախակրթարանին համար։

Տնօրէնութիւնը չանք չէ խնայած վարժարանը ամէն առաւելութիւններով օժտելու։ Լաւագոյն դրութեամբ և մեծ յաջողութեամբ կ'ուսուցուին Հայ. Ֆրանս. Անգլ. Գերմ. և դասական լեզուները, ինչպէս նաև բնական գիտութիւններ։

Հմուտ և վարժ հիւանդապահուհիի մը աշխատրկ հսկողութիւնը կը վայելեն աշակերտները և կ'ապրին խաղաղ ու բարեկարգ մթնոլորտի մը մէջ։

Կանոնաւոր դասընթացքի մը հետեւելու համար դիւրութիւններ պիտի ընծայուին անոնց որոնք կը փափաքին Բ. շրջանին աշակերտիլ վարժարանիս։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնուհի Տ. Բէթրիքի։

ՍԱՐՐԱՖԻՒԷ

ԳԱԼԱՔԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էան. Ուսմ. ֆաւն. ազգ. գրաբ.	31 -28½
» » էն եբրաքէք	31 28½
» » էն աշաղք	31 -12
Բուսվելի չրմէնաբիֆէրի գրանս.	118 -⅛
» » էն եբրաքէք	118 -¼
» » էն աշաղք	116 -¾

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէյի ազգինը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0 —20
» Բ.	—90
Թրամվայ	5—70
Ժուրնալս	1 -45
Օսմանիսթան Թրամվայ	193—
Ամիրանս	4—25
Գոլոբորտսիոն	0—05
Գումրիբալ	0—09
Բէյեի Ֆոնտիէ էմիրանէն	264—25
Լոբոս	78 20
Գանդ Նասիսնալ ազ Կրէդ	414 50
Թրամվայ	150—
Ընկերք Թանիլիտիք	191—
Անտալը չբրմ ազգինը	11—80

ԱԳՇԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրաը 100 ղ.ատն	Ղ. բր.
Պէյաղ մէճիտիէ ֆրանգը	108—02
Մէթալիք	103 —
Ինկիլիզ ալթունը	110—07
Ֆրանսըզ ալթունը	87—26
Բոլ	90—
Գրէմիզ ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լոնտրա 5 յունվար

Ինկ. էհամը Ինկ. լիրաը	93—63
Օսմ. » գրանտը	28—63
» » Բ	31—37
» » Գ	56—
Օսմանլը Պանգաքը	13—63
Մըսրըֆտուլ. մութթահէտ	107—25
Գուլկար իսթիգրազը	94—75
Գամպիո Բարիզ 3 այ վառէ	25—36¼
Թրամվայ	5—97
Շարթրէթ	3—56

Պերլին 5 Յունվար

Բուսվելի չրմէնաբֆ. (մարգ)	124—50
Լոնտրա իւզերիսէ գամպիո	20—260

Բարիզ 5 Յունվար

Ֆրնս էհ. 3%ֆիր.	99 85
Եէնի Օսմ. էհամը գրանտար	29—17
Բուսվելի չրմէնաբիֆէրի	122 —
Իթալիա էհամը	104 -40
Բոնտրիթէ Թիւրք	503—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթման	479 -
Սրանեալ	88 02
Թրամվայ	152 —
Էմիրսիէն իւնիֆիտ	109—20
Զարթրէթ	88 —

—

Վիէննա 5 Յունվար

Լոնտրա իւզերիսէ գամպիո	239—40
Բուսվելի չրմէնաբֆէրի ֆր.	114—
Օսմանլը Բէյի ազգինը	334 —

ԳԱՄՊԻՕ

Լոնտրա	110—05
Բարիզ 3 այ վառ	22—83
Ֆիորէն Մանառելի	21—73

)(80)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՔԱՍԻՄ

Հեվերուն կարգը կը դասուիմ ու դեւերուն հետ կը պարեմ. մարդիկներէ կը գովուիմ և Տնանդէզ կը պարտուիմ. հոգածիններէն երանութիւն կը ստանամ ու լոյսի զաւակները կը ցաւին վրս. յետին ռամիկին կը հաճոյանամ ու մեծ Թագաւորիդ աչքէն կ'ելլեմ։ Դատաւորին օրինաւոր ատեանը ձգելով խարերաներուն կ'աղաչեմ. վեհերու սուրբ ատեանէն արտաքսուելով ռամիկներուն մէջ կը խառնուիմ. մարմնով դուրսէն կը պնդուիմ ու անձով ճայի գոյնով կը ճանչցուիմ. դատ-

Գ. Ասդ՝ ո՞ւր են փրկութիւններս, ո՞ւր է հաւատքի սկզբնահայրը որ յուսահատելու տեղին մէջ (դժոխք) իմ անդթութեանս չարիքը կրկնէ, (ո՞ւր է) մեծը մարգարէներուն որ խօսքի քարերով հարուածէ, բարի գործով փառաւորուած քաջը՝ (Եղիազարի որդին

մակցութեան պաշտօնը ընդունած էինք, Արշարունի Սրբազանին հետ, երկու ժողովական միատեղ, Գումգապուի ընդարձակ թաղերուն մէջ, ձիւնի անձրեւի չէինք նայեր տուները կ'այցելէինք։ Ինչո՞ւ չընէք նոյնը և դուք։

Երկու տարիէ ի վեր ներկայացման առթիւ կլորիկ գումարներ ժողովուրդէն առած էիք, ինչ ըրիք հիւանդներուն։ Խեղճերուն վերմակներ բաշխեցիք և կամ ֆանէլներ, անկողնին մէջ վրանին առնելու համար 15-20 ծրար ամիրիքան առի՞ք, անանց ճերմակեղէն չունենալու համար և կամ քանի մը ծրար ֆիսանցու ֆանէլներ առի՞ք, հագցնելու համար։—Մինչ ասոնք հիւանդներուն ցրուելու համար հրամանի պէտք ունէի՞ք Պատ. Թաղ. Խորհուրդներէն. կարծեմ ասոնք որ գրած եմ հիւանդներուն կը պատկանի, ոչ թէ աղքատախնամի։— Հարիւր տրամ միս կուտաք աղքատ հիւանդի մը որ երկու հատ փոքրիկ զաւակներ ունի. միսը կը խաչեն կը բերեն հիւանդ կնոջ, երկու պզպզիները անոթի կսպասեն մօրերնուն քով և կը նայեն երեսն ի վեր. խեղճ մայրը ինչպէս ինք ուտէ ու իր զաւակները անոթի ձգէ. ընականաբար ամբողջը. իր զաւակներուն կը կերցնէ ու ինք անոթի կը մնայ, և մեր Տնօրէն ժողովոյ անդամները կ'ելլան կ'ըսեն թէ մենք հիւանդախնամ ենք ոչ թէ աղքատախնամ։ Եւ երկու մեծ թաղերու մէջ բնակած եմ Գումգապու, Սամաթիա և Սկիւտարի։ Սկիւտարցիք աւելի գնահատման արժանի են քան միւս թաղերը, զի ալ աւելի առատ ողորմութիւն կուտան աղքատաց։ Եթէ ուէ հանգանակութիւն մը ըլլայ ու դուռը զարնեն, որուն որ դիմես խրնդում երեսով կուտայ պատուելով և գովելով հանգանակութեան դիմողը. ուրեմն ինչո՞ւ համար այս տեսակ աղքատասէր ժողովուրդի մը ստակը տեղին չի գործածուի։ Դարձեալ ինչո՞ւ համար աչքատխնամը ամէն տարի իր չրջանին տեղեկագիրը ժողովուրդին չի ներկայացնէ, ինչպէս որ կ'ընէ Գումգապուն։ Ուստի, ուէ է կերպով Տնօրէն ժողովը չի կրնար ինքզինքը ներկայացնել։ Թաղ. Խորհուրդները դժբաղդաբար չեն ընտրած այն տեսակ անձեր, որոնք ըլլան փորձառու, աղքատասէր, գործունեայ ու սրտի կամքի տէր կատարեալ մարդիկներ, որոնք գիտնան թէ մէկ տարուան պաշտօնավարութեան մէջ որքան մեծ գործեր ունին կատարելիք։ Թաղ. Խորհուրդները երբ Տնօրէն ժողով կազմելու ձեռնարկեն ընդհանրապէս իրենց անձնական խնդիրները մէջտեղ կը դնեն քանի որ այս ինչ թաղականը այն ինչ էֆ.ին հետ գժտած է, այն ինչ թաղականն ալ այն ինչ էֆ.ին հետ անցեալ մը ունի անանք չընտրուին Թաղ. ով կ'ուզէ նէ ըլլայ։ Բայց այս վիճակին մէջ աղքատներն շանը ծ'վ կը մտանէ, բաւական է որ իրենց կամքը տեղը երթայ։ Ուրախ ենք որ, այս նկատումները ալ ելս վերջ գտած են և Ս. Խաչ եկեղեցիին նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը որ կազմուած է կամքի տէր և անկողմնակալ անձերէ, խորհրդակցութեամբ Գալուստեանցի և Ս. Կարապետի Թաղ. Խորհուրդներուն, նոր կազմակերպութիւն պիտի տան աղքատախնամին։

ՄԻՀՐԱՆ ՊԷՋԱՋԵԱՆ

Սկիւտարի, 23 Դեկ. 1902

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՇԱՐԱԿԱՆ

Առաջին մասը, Մնունդի կարգը լոյս տեսաւ մաքուր ապագրութեամբ, եւ կը ծախսուի ամէն գրավաճառի քով, 2 դրուշի խիստ չնչին գն

ՅԱՆՁՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖԵՐԻԳԱՍԸ (125)

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՊԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ՀԱԳԵՎԱՔԸՆ ՁՈՒՇՈՒՐԸ

Պէն—Լաքին պէն սիզին ֆիքրինիզի աղդընդզան չըզան պիր թաղըմ միճազի քէլիմէլէր իլէ նանսը անլաբդ, նէ՞ ութմէք իսթէեսրընըզ, Մագսիմ ալէյհինէ չօգալը սուի զանն մը իսիեսրլար։

—Եարապ չիւքր, հէլէ անլաբընըզ ճանը ագիլ օլան քիմսէլէր ֆիքրի եարընըզ սեօյլեեիլէ անլամազլար, չօգալրը միսիս մագսիմ իչուն ձուի զանն իթմէքտէ օլտուգլարընը սեօյլեմէքլէ ալտանմըշ օլմամ զան իսէրիմ. պէլքի եարըն ալտանմագտա օլտուգումը իսապթ իսէպիլէհէիմ։

Պէն—Ու կիւն եալընըզ ֆարդ վէ զանն իթմէքլէ գանի օլտուգընը չէեի եարըն թաստիգ իթմէքլիհինիզ իչուն նէ՞ եաբմագ իգթիզա իսէր։

Օ տեղա գալգարագ։

—Շիմտիլիք հիչ. պէնիմ խօչըմա կիտէն վէ սիզմէ բէք էհէմմիկէթի օլան չօտ վագտես տուր պու կիւնլիք սիգինէլ պիր գալ տաղլգա գօնուչմագ իսթէեմի իսի. միսսա ատէնիզլէ կիտէկիմ, պու մեքտէբէ՝ նին պեօլէ նիհտեէթ պուլմասը լազընը։

Պէն—Լաքին պիր ուսա սիզի կէօրմէք չէրէֆինէ նաիլ օլագիէէ՞քմի։

Օ պիր քէրրէ խաֆիֆմէ օտուգլարընը սալլասը վէ պիր գալ սանիյէ պանա պագարգան ասնրա տէտի քի։

—Թագիի պէնի թէքրար կէօրմէքլիեի արդու պուլուրսյօրմ՞ սընը։ լաքին պէնի օտանընգտը պէգալեթմէմէյի տէ իգթիզա իսէր. իչթէ պէնիմ իսիմիմ։ Պուսնուն խասպէր վերիտիյի վագթի պէնի հէման գապալ պուլուրսամանընզը բէճա իսէրիմ։

Պուսնարը սեօյլիպ պանա պիր քեալըտ ուգաթտը. իսգէրինէտ եալընըզ Նիքիզ իսմի եալգըզ իսի. պու հէրիֆին ժանմարաքնան վէ քէլամընան օ գատար չայբրմը չիսի քի, չըզալը կիթտի տէ թաագիպ իթմէք խաթրմա պիլի կէլմէտի։

Միսիս Բէրնօլէն.— Թաագիպ իթմէլիհինիզէ բէք էյի իթմիչսինիզ. չիունքի պէն Նիքիզի թանրրըմ։

Տօքթօր.— Թանը՞ր մը՞ընը։

Միսիս Բէրնօլէն. — Եվվէթ։

Մաքսիմ.— Պէն տէ թանրրըմ։

Միսիս Բէրնօլէն.— Մարքի տէ Պոնվիլին չէրիքը հինայէթի տիր։

Տօքթօր Միսիս Բէրնօլէնէ վէ օղլունա խվվի իլէ պագարագ։

—Նասը՞լ նասը՞լ, բուտա կէ՞օրմէյօրում եա։

Միսիս Բէրնօլէն. — Խայբր տօքթօր բուտա կէօրմէյօրսընըզ. լաքին պիզիմ պիրազ էվվել միսիս Պուվարտան էօյրէնտիկիմիզ չէյի պի՞լմէյօրմը՞սընըզ։

Մուսթանթրգ միսիս տիւ Շաթէլէ Պուվարին իմրատթընը նազլ իթտի։

Միսիս տիւ Շաթէլ պու հիքեայէյի տինլէր իքէն խօշնուտիյէթինի իմա իմա իսէր պիր թավր իյէ պաշընը սալլար վէ պագը անլաչըլմազ սեօզլէր սեօյլեր իսի։

Միսիս Բէրնօլէն թէքմիլ իթտիկի վագթի պու սատագաթքեար զաթ պաղրարագ ատտի քի։

—Եվվէթ, բէք կիւզել. պու խաֆիյէ չօգ ագբլը ատտա իմիչ. մուսալանաթա հիսանը նէթիճէ վերմէք իչուն իգթիզա իսէն հիլէլէրին էն ալէասընը իսթիմալ իթմիչ, չիպէհէիզ չէօզիլմէսի լազըմ կէլէն տիւեիմտէ պու պու իսի։

—Լաքին պու Նիքիզին խանէմէ կէլիպ պէնի պուլմագտա մագսատը նէ՞ իսի։

Միսիս Բէրնօլէն թէպէսսիմ իսէրբէք։

—Անլայամադընը մը։

Տօքթօր.— Եօգ... իթիրաֆ իսէրիմ քի անլայամատը։

Բէրնօլէն.—Լաքին սիզ զէքիսինիզ։

Տօքթօր.— Ֆագաթ պու կիպի ասվարտ տէյիլ։

Մուսթանթրգ պիր իքի սանիյէ տիւշիւպ պատէհու պաշընը գալտրրարագ ատտի քի։

—Պու հէրիֆ պիր թագըմ միւֆորլէրին բուտը արը. տահիմա զուլումը հիյլէլէր իճրա իսէր վէ պու անսէտէ ֆէնալըգ իչլէյէն պիր ատէմ տիր։

Միսիս Պովար պու անսէ տիգտթլա քէնտիսինի թաագիպ իսթիյոր։

—Պու Նիքիզ բէք ագբլը պիր ատտամ օլմալը տըր. չինքի իճրա իթտիեի հիյլէլէրի պիրպիրինէ էօյլէ պիր սուրէթլէ պաղլամըշ իսի քի, ատիլէյի եանլըշընը սեվգիթտի. չէյթան կիպի բլանկրը էօպրիչիմ եուսմաղը կիպի պիրպիրինէ օ գատար տօլաշտըրմըշ իսի քի, պու կիւն բօլիս՝ աշըլմասը իչուն բէք պէօյիւք միչքիլթթա տիւշար օլուեօր. մասամ քի պու ատամ պու ատրէճէ գուվվէթլի տիր հիչ պիր չէյի հալ թապիիսինէ պրոգտանուպ վէ սալա գատրէ բապթ իթմէդ. քէգալիք սիզլէ կէտիչինտէն էլպէթէ պիր միւրատար վար արը. պու տա անճագ իքի սէպէպէ մէպնի օլապիլիր։

Եա սիզի սօյմագ վէ եախուտ ֆէնա չայիալարլա Հէրմիզի գօրգութմագ իչուն ատր։

Տօքթօր.— Պէնի սօյմա՞գ մը։

Միսիս Բէրնօլէն.— Ղուզը սիզի բէք ատի պիր սուրէթլէ անլատապիլիրիմ. մագսատրմըզա պիր ան էվվէլ վասրլ օլմագ իչին պու սօյուլմա թարիզի էվվէն տիր, սօյմագ տիմէքտէն միւրատրմ գաթիլին իսմինի սեօյլէմէք իչուն ալտանը պիր չօգ պէտէլ տիր. պու հալտէ իչիմիզ գալայլաչագ լաքին եա ալտանընքոր իսէմ. եա Նէքիզին սեօզլերի տիգգաթրմըզը պիր նօգթատան տիկէր նօգթայա ինթիգալ իչուն պիր հիյլէ իսէ։

(Տէվ-Դ)

ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻ

Այս ատենագրեալը եւ անզուգական բառարանը որ Համբարձում Մուսալիմ Նաճի հեղինակութիւնն է, ամբողջովին տպուած եւ քիչ ժամանակի մէջ կրկին տպագրութեան արժանացած է։ Մուսալիմ Նաճի իր ունեցած բաղմակողմանի հմտութեամբ այնքան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ իրաւամբ իր անունը խորին յարգանքով կը յիշուի տասը թէ բոլոր Օսմանցիներէն եւ թէ արեւելքի լեզուներով հեռաքրքրուող օտարազգի նշանաւոր անձնաւորութիւններէ։ Հանգուցեալ հեղինակին այս գլուխգործոցն որ Թուրք լեզուին մէջ գործածուած Արաբերէն Պարսկերէն եւ ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերու եւ ոճերու իմաստ ու գործածութեան եղանակները կը բացատրէ սահուն, պարզ եւ հասկանալի ոճով մը, կ'արժէ որ մուտ գտնէ մեր բոլոր վարժարաններուն մէջ։ Թուրք լեզուի բոլոր ուսուցիչներն ու ուսանողներն պէտք է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռին ունենան անկէ։ ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻՆ լաթակազմ կը ծախուի առ այժմ զեղչուած գնով եւ միմիայն 25 դահեկան (բուն գինն է 40)։ Գաւառներու հայրեր՝ փոխադրութեան ծախքն է 5 դպրեկան։ Դիմել Աբգր գրատուն, Գալաթիա Սալի Ճատտէսի թիւ 44։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Հայի Շահին՝ պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձեղինաց վաճառատունը որոշած է 30 % կանխիկ եւ մնացորդը չորքթական 20 զրուշի վճարմամբ հագուստ տալ և կամ չինել, ԲԱՑԱՌԱԲԱՐ ԵՒ ՄԻԱՅՆ հանրածանօթ հայ վաճառատանց պաշտօնէութեան, երաշխաւորութեամբ վաճառատանց մեծ պաշտօնէին։ Կանխիկ վաճառման պէս թիւերը 2 զրուշի պիտի ծախուին։

1—3

ՄԵՑ ՄԸ ԱՁԲԷ ԱՆՑՈՒՑԷՔ

Որո՞ւ պէտք չէ՝ գուլպա, թաշկինակ, ֆանէլա, սեղմիրան, փողկապ և այլ ամէն տեսակ անհրաժեշտ պիտոյք և զարդեղէններ, ինչպէս նաև նորելուկ ոճերու կանանց ու աղջոյց համար. և ասոնք բոլորն ալ մաքուր և թարմ ապրանք ըլլալով մէկտեղ անմրցելի կերպով քիչ շահով կը ծախուին. ո՛ւր, գիտէ՞ք.

Կ. Պոլիս, մեծ եուկայ Քիւրքճիներու դրան կից 41-43 թիւ ԱԴԱՄ ՎԱՐԴԵԱՆԻ խանութը։

Դիմել Դաւ. Ադամ Վարդեանի Սուլթան-Համամ Մահալի դրամատան դէմի 58 թիւ մասնաճիւղը, ուր պիտի գտնէք ձեր ճաշակը գոհացնող դիմացկուն հովանոցներ։

ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Պոլիս Զահմահքլար Եօխուշ Թ. 50 եւ Կալաթա Եիւխէք Գալտրրըմ, 695

Զարդարեան եղբայրները՝ դոհացնելու համար իրենց Բերայաքնակ յաճախորդները՝ մասնաճիւղ մը բացած են Կալաթա, Եիւքսէք Գալտրրըմ, Թ. 695, ուր՝ ինչպէս նաև Պոլսոյ գրատունը, կը ծախուին ամէն տեսակ և ամէն լեզուէ վեպական, դասական, գրական, նոր թէ գործածուած գիրքեր։ Կը գտնեն մատենագրաններ եւ գործածած գրքեր։ Կը պատրաստեն կազմի և տպագրական գործեր, ժամն միչա ժամն։ Կը գտնեն ու կը վաճառեն գործածուած դրօշմաթուղթեր, Հաւաքածոներ։ Պոլիս տպուած հանդէսներ և լրագիրներ որոնց մէջ գրական գեղեցիկ ժամանցներ կը գտնուին։ Մեծ զեղչեր, ապառիկ վաճառում գրքերու, (երաշխաւորութեամբ)։ Վարձքով կուտան վիպական գրքեր որոնց ընթերցումը հաճելի է ձմեռուան երկար գիշերներուն մէջ։

ԿԱՂԱՆԴ ԿԱՂԱՆԴ

Կաղանդի առթիւ մեծ մթերք օրացոյցներու, ծոցի, գրպանի, յուշատետր, համառօտ, ընդարձակ Տարեցոյց, աղօթագիրք, բնաիր կազմերով, ոսկեզօծ թաւշեայ ևն. ևն.։ Միակ կեդրոնատեղի Մկրեան աղօթագրքերու ամէն կազմերով, 15, 22 և 30 զրշ.։

ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԻ ԴԻՄԷՔ բայց եթէ Զարդարեան գրատունը, եթէ Պոլիս կը բնակինք՝ Զաքմաքճըլար Եօղուշ աղբիւրին դէմ, Թ. 50. եթէ Բերայաքնակ էք՝ Եիւքսէք Գալտրրըմ, Թ. 695։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Ա. Յարութիւնեանի ԼԷՈՒԱԾ ՔՆԱՐը, սիրուն բանատեղծութեանց հատոր մը որ պատիւ կը բերէ համակրելի հեղինակին։ Սիրուն կազմով և տպագրութեամբ։ Գին 5 զրշ.։ 20—13

ԳՍԱՐԳԻՒՂԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանդու